

Studentenkät 2021

Framtidsbilder hos Lunds
universitets studenter
och doktorander

LU FUTURA | LUNDS UNIVERSITET

LINNEA KARLSSON, SARA PERSSON,
MARTIN HANSEN OCH KNUT DEPERT

Innehåll

---

1. Inledning	3
2. Exekutiv sammanfattning	4
Executive Summary	5
3. Operationalisering av den övergripande frågeställningens begrepp	7
4. Utformning och genomförande av enkät	9
5. En jämförelse av LU Futura Studentenkäten med tangerande enkäter	10
6. Etiska överväganden	11
7. Förvaltning	11
8. Resultat	12
8.1. Bakgrundsvariabler	12
8.1.1 Kön	12
8.1.2 Respondentens utbildningsnivå	12
8.1.3 Program- eller ämnestillhörighet	13
8.1.4 Ålder	13
8.1.5 Föräldrars högsta utbildningsnivå	14
8.1.6 Internationell student	14
8.1.7 Antal terminer vid LU	15
8.1.8 Arbete vid sidan av studier	15
8.2 Variabler	15
8.2.1 Kunskapsområden	15
8.2.2 Undervisning år 2050	18
8.2.3 Internationella utbyten	22
8.2.4 Framtida tvärvetenskapliga inslag i respondenternas utbildning	23
8.2.5 Inflytande från externa aktörer	24
8.2.6 Syn på den egna framtiden och samhällets framtid	25
8.2.7 Universitetstidens relevans	28
8.2.8 Framtida samhällsutmaningar	29
8.2.9 Framtiden i allmänhet	34
8.2.10 Lunds universitets framtida utbildning	34
9. Avslutning	36
10. Tack till	38
Referenser	38
Bilaga 1: LU Futura Studentenkät, svenska	39
Bilaga 2: LU Futura Studentenkät, engelska	42
Bilaga 3: Följemail	45
Bilaga 4: Informerat samtycke	46

1. Inledning

I vad som följer presenteras ett unikt projekt som bryter ny mark i förståelsen för vad det innebär att studera framtiden, utfört av Sveriges enda akademiska tankesmedja: LU Futura¹. Vår förhoppning är att den nyfikna kan låta sig inspireras av detta försök att överbrygga gapet mellan dagens förutsättningar och visioner om framtiden. Vi hoppas också att projektets resultat utgör en mångfacetterad resurs för den som själv vill studera hur studenter ser på framtiden.

Studentenkäten var ett av de mest omfattande projekten inom ramen för LU Futuras verksamhet. Projektet började som en idé på vårterminen 2019, i en tid när Futura fortfarande var en nyinrättad instans som ägnade mycket tid åt att diskutera kreativa sätt att uppfylla sitt uppdrag. I samtal mellan fakultets- och studentrepresentanter framgick det tydligt att man på Lunds universitet visste mycket litet om sina studenters inställning till framtiden. Detta kändes mycket märkligt – inte bara utgör studenterna den största delen av ett universitet, utan den som bedriver utbildning engagerar sig ju också direkt i den undervisades framtid genom att ersätta gamla perspektiv med nya och banar på så vis väg för studentens plats i framtiden. De få etablerade instrumenten för att mäta studenternas åsikt med anknytning till frågan om framtidsbilder, kursutvärderingar och alumniverksamhet, var antingen för perifera eller inte tillräckligt representativa för att bilda en uppfattning om Lundastudentens syn på framtid. Det var LU Futuras uppfattning att det är i studenternas utbildning som ett universitet har störst inflytande över individens utveckling och därmed i utformningen av hennes bild av framtiden. Kombinationen av ett behov av studentperspektiv, bristande existerande mätverktyg och ett intresse för potentialen i utbildning som framtidsformande gav upphov till den fakultetsöverskridande enkätstudie du ser framför dig.

Studentenkäten är i någon mån unik. Andra enkäter på Lunds universitet, med Studentbarometern (International Student Barometer) som främsta exempel, har kartlagt studenters åsikter om samtiden, medan nationella och internationella enkäter som uttryckligen fokuserar på framtiden antingen inte är inriktade på studenter, och/eller saknar den bredd och det fokus på utbildning som Studentenkäten har. Så varför valde vi en så oortodox väg att gå?

Ambitionen var alltid att bidra till Lunds universitets förståelse för de mekanismer som styr hur utbildning

påverkar visioner om framtiden och att genomföra projektet i form av en enkät erbjöd särskilt attraktiva fördelar för det syftet. Dels är enkätstudier erkänt lämpliga för att samla data om just attityder, vilket framtidsbilder är. Dels möjliggjorde en enkät för oss att nå ut till *alla* delar av universitetet där studenter ägnade sig åt utbildning. Studenter på varje fakultet, institution, program och kurs kunde ingå i vårt urval. Dessutom låg projektet inom ramen för LU Futuras verksamhet, där representanter från samtliga fakulteter hade ett uppdrag som inkluderade att producera kunskapsunderlag användbara för hela Lunds universitet. En övergripande enkätstudie med ett väl avvägt frågebatteri tillät oss också att rikta projektet mot de perspektiv och funderingar som vi menade var gemensamma för alla fakulteter. Det minskade risken för att resultatet skulle bli oanvändbart för delar av utbildningsverksamheten.

Att projektet hade sin hemvist i Futura möjliggjorde också det speciella angreppssätt som Studentenkäten är. Att studera individers relation till framtiden är ingen enkel uppgift och innebär många svåra avgöranden vad gäller definitioner, avgränsningar och metod. Samtidigt är Futuras uppdrag i hög grad att verka för just *utforskning* av intressanta områden. Futuras former gav oss därför stor frihet att pröva nya grepp i enkätprojektet. Studentenkäten innehåller frågor av varierande karaktär, varav många formulerade på ett experimentellt sätt i hopp om att fånga konceptet "framtidsbild" utan tidigare teoretisk referenspunkt. Samtidigt var det vår ambition att designa enkäten i enlighet med vetenskaplig metod och god praxis för utformning av enkäter generellt.

Studentenkäten undersöker förhoppningar och föreställningar om framtiden hos studenter på samtliga utbildningsnivåer. Vi kallar kollektivt dessa infallsvinklar för "framtidsbilder". Att vi undersöker tankar hos *nuvarande* studenter och doktorander innebär att Studentenkäten, trots att den har framtid som tema, egentligen handlar om nutiden. Således kan det övergripande syftet summeras med att Studentenkäten ämnar *skapa förståelse för vilka bilder av framtiden som finns hos studenter och doktorander idag*. Den övergripande frågeställning som vi utgått ifrån har formulerats i linje med syftet: *Vilka bilder av framtiden finns hos Lunds universitets studenter och doktorander idag?*

---

1. <https://www.lu.se/samverkan-innovation/projekt-och-samarbeten/tankesmedjan-lu-futura>

2. Exekutiv sammanfattning

I följande rapport presenteras resultaten av ett unikt projekt som bryter ny mark i förståelsen för vad det innebär att studera framtiden, utfört av Sveriges enda akademiska tankesmedja: LU Futura. Studentenkäten undersöker förhoppningar och föreställningar om framtiden hos studenter på samtliga utbildningsnivåer. Vi kallar kollektivt dessa infallsvinklar för "framtidbilder". Trots att Studentenkäten har framtid som tema, handlar den egentligen om nutida tankar. Således kan det övergripande syftet summeras som att Studentenkäten ämnar *skapa förståelse för vilka bilder av framtiden som finns hos studenter och doktorander idag*. Den övergripande frågeställning som vi utgått ifrån har därför formulerats i linje med syftet: *Vilka bilder av framtiden finns hos Lunds universitets studenter och doktorander idag?*

Enkäten genomfördes under läsåret 2021. Den gick ut till alla studenter och doktorander vid Lunds universitet, via LU:s officiella student- och doktorandmail-adresser, vilket innebar fler än 30 000 mailadresser. Enkäten var anonymiserad och respondenter ombads ge sitt samtycke till att delta i studien.

Enkätens olika frågeblock berör följande områden: framtida kunskapsområden, framtidens undervisning och universitet samt framtida samhällsutmaningar. Utöver de frågor som syftar till att besvara den övergripande frågeställningen inkluderade enkäten ett antal frågor om bakgrundsvariabler. Dessa tjänar till att kontrollera enkätens representativitet, samt möjliggöra ytterligare analys av förhållandet mellan studenters särskilda förutsättningar och olika föreställningar om framtiden. Med själva datainsamlingen som enkätens primära målbild är en sådan sekundäranalys dock inte en del av den övergripande forskningsfrågan.

Enkäten inleddes med en fråga om vilka framtidens viktigaste kunskapsområden skulle vara. *Artificiell intelligens, Hållbar produktion och logistik* och *Miljövetenskap, naturvetenskaplig* var de svarsalternativ som fick flest svar av både respondenter som idag läser tekniska, naturvetenskapliga eller medicinska ämnen och respondenter som läser samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen. Vi noterar att denna samstämmighet kring de tre kunskapsområdena tycks vara om områden som är "tekniskt kodade"; de förknippas ofta med tekniska/naturvetenskapliga utbildningar och vad som ibland kallas "hårda kunskaper". De tre områden som förväntas bli mindre viktiga är *Konstnärlig verksamhet och kultur, Jämställdhet och mångfald* samt *Ekonomiska system*.

Enkäten inkluderade också ett avsnitt om framtidens undervisningsformer. Här pekar det huvudsakliga resultatet på att respondenterna inte föreställer sig radikala förändringar i fråga om undervisningsmoment i framtiden. Ett resultat som sticker ut är dock att respondenterna tydligt förväntar sig mer digital undervisning i framtiden. Enkäten skickades ut under Corona-pandemin och därmed efter den stora omläggning till digital undervisning som pandemin innebar. En möjlig tolkning av den starka tron på fortsatt mer digital undervisning är därför att respondenterna har lättast att föreställa sig en fortsättning av den förändring man just upplevt. Undervisningsformerna *Workshops och Cases* samt *Studentledd undervisning* förväntas öka. Detta kan möjligen förstås utifrån att respondenterna i frågans fritextsvar delvis ger uttryck för att framtidens utbildning kommer kräva/erbjuda större självständighet och eget ansvar. Att dessa undervisningsformer förväntas öka skulle också kunna hänga samman med en önskan om ökad tillämpning och arbetslivsanknytning, som respondenterna uttryckt i fritextsvaren till andra frågor i enkäten.

Vidare visar våra resultat att den stora majoriteten tror att deras utbildning kommer bli mer tvärvetenskaplig i framtiden. 17 % menar att deras utbildning redan är tvärvetenskaplig. När det gäller vilka ämnen som respondenterna tror kommer komplettera den utbildning de läser idag, ser vi en dubbelhet i att många respondenter tror att bra kombinationer finns att hitta med ämnen som redan idag ligger nära deras studieområde, men också en öppenhet för behovet av att i framtiden koppla samman sitt huvudområde med kunskaper från ämnen som idag ligger långt ifrån det egna. Miljö/hållbarhet, Datavetenskap/Programmering och AI lyfts fram av respondenter på många fakulteter och verkar således enligt respondenterna ha stor potential att komplettera hela universitetets bredd.

En stor del av respondenterna tycks mena att externa aktörer kommer få ett större inflytande över utbildningen i framtiden. Fritextsvaren visar att detta anses vara både något potentiellt positivt, till exempel genom att externt inflytande kan ge ökad arbetsmarknadsanknytning för utbildningen, och potentiellt negativt, till exempel för att sådant inflytande kan inskränka utbildningsutbudet.

När vi kommer till frågan om hur tiden på universitetet har påverkat respondenternas syn på framtiden, ser vi en skillnad mellan synen på den egna framtiden

och synen på samhällets framtid. Tiden på universitetet har påverkat majoriteten av de svarande positivt vad gäller synen på den egna framtiden. Förklaringar som anges i fritextsvaren är att respondenterna upplever sig har blivit bättre rustade för yrkeslivet och för framtiden i allmänhet, fått specifika kompetenser, mer självförtroende och känner att de kommer ha en möjlighet att bidra till samhällsutvecklingen. När det kommer till universitetstidens påverkan på bilden av samhällets framtid, är respondenterna mer delade angående om påverkan varit positiv eller negativ. I fritextsvaren lyfts fram att respondenterna genom universitetet fått ökad kunskap om att samhället står inför många utmaningar, vilket kan leda till en ökad negativitet, medan andra respondenter menar att universitetstiden visat prov på hur mycket arbete som görs för att lösa utmaningarna, vilket ger en ökad positivitet.

Den stora majoriteten av respondenterna menar att den kunskap de tillgodogjort sig vid universitetet kommer vara relevant för att få jobb inom den sektor man i framtiden vill jobba inom, men också för samhällets möjligheter att möta framtida utmaningar. Respondenterna hänvisar i fritextsvaren till att utbildningen gör att de möter vissa formella krav för inträde på arbetsmarknaden och att de genom sitt valda yrke ska kunna bidra till samhället men också till egenvärdet av ökad kunskap och problemlösningsförmåga för att bättre förstå samhällsutmaningar.

Vi bad respondenterna värdera hur viktiga nu aktuella samhällsutmaningar kommer vara i framtiden. Resultaten visar att respondenterna hade svårt att tydligt peka ut någon nuvarande samhällsutmaning som

kommer vara mindre viktig i framtiden. Det påpekas även i fritextsvaren att respondenter ibland valt att beskriva en utmaning som mindre viktig i framtiden, inte för att man i sig tycker att frågan är oviktig, utan snarare för att man hoppas att utmaningen ska vara mer "löst" och därför inte lika stor i framtiden.

I enkäten får respondenterna även möjlighet att komma med ett generellt uttalande om huruvida man ser positivt eller negativt på framtiden i allmänhet. Det är här intressant att notera att respondenterna fördelas jämnt mellan de som ser ljus på framtiden och de som är osäkra eller ser negativt på framtiden.

I en fråga med ett mer normativt anslag, bad vi också respondenterna förklara vad Lunds universitet kan förändra för att studenter från Lunds universitet bättre ska kunna bidra till att lösa framtidens samhällsutmaningar. Svaren kan delas in i fyra typer. Den första handlar om att öka kopplingen till samhället genom att samverka med andra aktörer, erbjuda mer praktiska element samt praktik, och en önskan att universitets anstränger sig mer för att förklara hur olika yrkesroller kan bidra till samhällsutvecklingen. Den andra typen av svar gäller önskemål om att forma utbildningen mer efter framtida samhällsutmaningar, exempelvis genom temadagar med workshoppar eller inbjudna föreläsare. Den tredje typen av svar handlar om en önskan om mer tvärvetenskap, att öka kontaktytorna mellan studenter med olika kompetenser och också att få arbeta med studenter från andra ämnen kring just framtida samhällsutmaningar. Den fjärde typen av svar, som är något mindre vanligt förekommande, diskuterar vikten av akademisk frihet och en politiskt obunden utbildning för att värna kritiskt tänkande.

Executive Summary

This report presents the results of a unique project that is breaking new ground in our understanding of what it means to study the future. It was conducted by Sweden's only academic thinktank, LU Futura. The survey includes students at all levels of study, exploring their hopes, fears and expectations – which we collectively refer to as their "visions of the future". Despite the survey having the future as its theme, it is in fact concerned with contemporary thoughts. As such, the overarching aim of the survey can be summarised as: *to create an understanding of the visions of the future that current students and doctoral students hold. As a result, our line of questioning has been drawn up with the intention of establishing: What visions of the*

future do today's students and doctoral students at Lund University have?

The survey was conducted during 2021. It was distributed to all students and doctoral students at Lund University via LU's official student and doctoral student email addresses – more than 30 000 in total. The survey was anonymised, and respondents were asked for their consent to be included in the study.

The various blocks of questions in the questionnaire concerned the following areas: future areas of knowledge, the teaching and university of the future, and challenges facing society in the years ahead. As well as the questions aimed at providing answers to the central line of enquiry, the questionnaire included

a number of questions concerning respondents' backgrounds. These help to establish how representative the survey is and enable further analysis of the relationship between students' particular circumstances and their differing expectations of the future. The primary aim of the questionnaire, however, was the gathering of data; a secondary analysis of that kind is not part of the overall research question.

The questionnaire starts with a question on what the most important area of knowledge in the future will be. *Artificial Intelligence, Sustainable Production and Logistics* and *Natural Sciences*, were the most common responses among those currently studying technical and scientific or subjects allied to medicine, as well as those studying social sciences or humanities. We note that this unanimity about the three areas of knowledge seems to concern areas that are labelled "technical" – they are often associated with technical and scientific programmes and what is sometimes called "hard knowledge". The three areas expected to become less important are *The Arts, Gender Equality and Diversity* and *Financial Systems*.

The questionnaire also included a section on the teaching methods of the future. The main thrust of the results suggest that the respondents do not expect radical change in terms of teaching methods. One result that does stick out, however, is that respondents clearly expect more digital teaching in the future. The questionnaire was distributed during the Covid pandemic, after students had experienced the major shift to digital teaching which the pandemic demanded. Therefore, one possible interpretation of the strong belief in more digital teaching is that it is easier for the students to imagine a continuation of the change they have recently experienced. *Workshops and Case Studies* and *Student-led Instruction* are forms of teaching that are expected to increase. This might be understood in light of the fact that respondents sometimes used the questions' comments section to express a belief that teaching in the future will demand/offer greater autonomy and personal responsibility. The anticipated increase in the use of these methods might also reflect a desire for greater application and links to the world of work, something respondents expressed in the comments section of other questions in the survey.

Our results also show that a clear majority believe that their studies will become more interdisciplinary in the future. 17% state that their studies are already interdisciplinary. When it comes to the subjects that respondents believe will complement the programme they are currently studying, we see a duality in that many respondents believe that beneficial combina-

tions are to be found with subjects that are already allied to their own, yet at the same time we see a willingness to accept the need to complement their subject with disciplines that are currently somewhat distant from their own. Environment/sustainability, Computer Science/Programming and AI are identified by respondents from several faculties and as such are viewed as having significant potential to complement studies across the entire breadth of the University.

Many of the respondents appear to contend that external players will have a greater influence on education in the future. The comments illustrate that this is seen both as potentially positive – if, for example, external influence can improve the programme's links with employers, and potentially negative, if such influence might reduce the breadth of education offered.

When it comes to the question of how their time at the University has affected respondents' outlook on the future, we see a difference between how their own futures and society's future are viewed. Their time at university has positively affected the majority of respondents' views on their own futures. Explanations offered in the open responses include a sense of being better equipped for the world of work and for the future in general, having gained specific skills, greater self-confidence and feeling that they will have opportunities to contribute to the development of society. In terms of the influence their time at the University has had on their outlook on society's future, respondents were more divided about whether that influence had been positive or negative. In the open responses, respondents wrote that their time at the University had made them better understand the fact that society faces many challenges, which can in turn lead to greater negativity, while others contend that their university experience has shown just how much work is being done to address those challenges, resulting in more optimism.

The great majority of respondents stated that the knowledge they have acquired at university will be relevant when seeking jobs in the sectors in which they hope to find employment, as well as increasing society's capacity to meet the challenges of the future. Respondents also state that their studies mean they meet certain formal requirements for entry into the labour market. Through their chosen professions, they will be able to contribute to society. They also point out the inherent worth of greater knowledge and problem-solving capacity in better understanding the challenges facing society.

We asked respondents to rank how important current societal challenges will be in the future. The results show that the respondents struggled to point to

any contemporary challenge which will be less important in the future. The comments also show that some respondents have chosen to describe a challenge as less important in the future – not because they believe the issue to be unimportant, but rather because they hope that the problem will be closer to being solved and therefore less of an issue in the future.

The survey also provided respondents with an opportunity to submit their own more general statement as to whether they have a positive or negative view of the future in general. It is interesting to note here that the respondents are equally divided between those who have a bright view of the future and those who are unsure or have a negative view.

In a question with a more normative character, we also asked respondents to explain what Lund University could change in order to enable its students to contribute to solving the societal challenges ahead. The answers can be divided into four main groups.

The first concerns increasing links with wider society by collaborating with other players, offering more practical elements and placements, as well as requesting that the University make greater efforts to explain how various professions can benefit the development of society. The second group of answers express a desire to structure teaching more in line with the societal challenges of the future, for example by holding themed days with workshops or invited speakers. The third type of response hopes for more interdisciplinary collaboration, increasing opportunities for students with different skills to interact with one another, as well as the chance to work with those from other academic subjects on future societal challenges. The fourth type of answer, seen somewhat less frequently, discussed the importance of academic freedom and politically independent teaching to protect critical thinking.

3. Operationalisering av den övergripande frågeställningens begrepp

---

Den generella frågeställningens koncept "bilder av framtiden" kunde ha operationaliserats på en mängd olika sätt. I våra diskussioner om vilken typ av kunskap vi ville producera stod det klart att Futuras intresse främst rörde studenters och doktoranders bilder av *samhällets samt universitetets framtid*, men även respondenternas bild av universitetstidens påverkan på *den egna framtiden*. Dessa intressen har väglett vilka frågor som inkluderats i enkäten. Den generella frågeställningen kunde dock även ha tillåtit andra infallsvinklar. En möjlighet hade varit att fokusera mer på respondenternas bilder av sin personliga/privata framtid, exempelvis huruvida respondenterna tror att de kommer gifta sig eller skaffa barn i framtiden. En ytterligare möjlighet hade varit att fokusera mer tydligt på respondenternas bilder av deras framtid på arbetsmarknaden, exempelvis vilken typ av arbetsplats man tror att man kommer arbeta på och vad som kommer vara viktigt för deras val av arbetsgivare. Dessa inriktningar hade också producerat data som hade varit relevant utifrån den generella frågeställningen. Däremot är det tveksamt om de hade producerat data som var lika relevant för Lunds universitet som vårt fokus på samhällets och universitets framtid ger.

Frågan om vilka bilder studenter och doktorander har av samhällets framtid operationaliserades genom

användandet av ett antal definierade aktuella samhällsutmaningar vars förväntade framtida betydelse respondenterna fick ta ställning till. Dessa samhällsutmaningar definierades av arbetsgruppen inom Futura som tog fram enkäten, framför allt med hänvisning till att utmaningarnas frekventa förekommande i media samt andra former av politisk eller samhälllig debatt. Detta innebär alltså att frågan om bilder av samhällets framtid i denna enkät avgränsas till att handla om vilka nuvarande samhällsutmaningar som förväntas vara fortsatt relevanta i framtiden. En annan operationalisering av frågan kunde ha inneburit att i stället ställa frågor om bilder av samhällets organisering i framtiden, exempelvis gällande välfärdssystem, eller bilder av framtidens ekonomiska sektorer. Att låta frågan om samhällets framtid handla om förväntade utmaningar motiveras dels av ett intresse för hur respondenterna förhöll sig till ämnen som i den offentliga debatten ofta framhålls som just "framtida samhällsutmaningar", och dels av att dessa utmaningar som större teman ofta fångar upp frågor om till exempel samhällets organisering. Vi hoppades därför att användandet av samhällsutmaningar skulle tillåta respondenterna att peka ut bredare riktningar utan att kräva detaljerade kunskaper om specifika områden. En möjlig kritik mot vårt tillvägagångssätt skulle kunna

vara att på förhand definierade samhällsutmaningar minskar respondenternas chans att själva, på ett mer induktivt vis, uppge vilka samhällsfrågor som kommer att vara viktiga i framtiden. En anledning till att undvika att lämna frågan helt öppen, är att detta hade ställt stora krav på respondenterna att själva formulera sig. Vi menar även att vårt användande av en grupp av fördefinierade samhällsutmaningar svarade bättre mot våra mål eftersom vi även var intresserade av att be respondenterna väga olika samhällsutmaningars förväntade betydelse mot varandra.

Frågan om universitetets framtid bygger på ett intresse för framtidens kunskap eller mer konkret framtidens utbildning. Denna aspekt av vårt intresse operationaliserades främst genom att definiera och sedan låta respondenterna värdera den framtida betydelsen av något vi kallar "kunskapsområden". Kunskapsområdena togs fram av rapportförfattarna och är ämneskluster som inte tydligt speglar fakulteterna. Detta för att motverka att respondenten alltför tydligt identifierar sig med sin egen fakultet, vilket vi ansåg var en risk. Urvalet av kunskapsområdena omfattar dock kunskap från samtliga fakulteter. Samma argument mot fördefinierade alternativ som diskuterades i förra stycket kan framföras även mot denna operationalisering genom kunskapsområden. På samma sätt som i föregående stycke menar vi dock att en nackdel med helt öppna frågor är att det ställer stora krav på respondenternas vilja och förmåga att formulera egna alternativ, och även här hade vi ambitionen att be respondenterna väga betydelsen av olika kunskapsområden mot varandra, vilket motiverar frågans utformning.

Baserat på vårt intresse för framtidens kunskap och utbildning, inkluderade vi även en fråga om vilka ämnen studenterna tror att den utbildning de just nu läser kommer kompletteras med i framtiden. Denna fråga inkluderades för att fånga studenternas tankar om tvärvetenskaplig utbildning och hur denna skulle kunna se ut. Med ambitioner som "det breda universitet" upplever vi att Lunds universitet uttrycker en önskan om ökat utbyte över ämnesgränser, vilket motiverar att temat berörs i enkäten. Denna fråga är utformad som en öppen fritextfråga eftersom vi menar att detta gav respondenterna stor frihet att vara så ämnesspecifika de ville vara. I den här frågan använder vi alltså begreppet tvärvetenskap (i den engelska översättningen av enkäten: interdisciplinary approach). Detta begrepp kritiserar ibland för att vara allt för tvetydigt, och alternativa begrepp såsom "interdisciplinär kunskap" har framförts. I enkäten tillhandahåller vi en definition av "tvärvetenskap" för att undvika förvirring. Definitionen var "att olika

ämnen kombineras för att belysa ett tema från flera olika perspektiv". Vi menar att denna formulering ger respondenterna tillräcklig ledning för att tolka frågan om tvärvetenskap.

Vårt intresse för universitetets framtid operationaliserades även på andra sätt. Vi valde dels att låta respondenterna uttala sig som den framtida utformningen av undervisning genom att be dem värdera hur vanliga nuvarande undervisningsformer och -inslag (inklusive internationella utbyten) kommer vara i framtiden. En möjlig kritik mot vår design av dessa frågor är att de endast ger respondenterna möjlighet att uttala sig om undervisningsformer som redan finns i utbildningarna vid Lunds universitet. Vi bedömer att frågorna ändå ger respondenterna möjlighet att ge uttryck för en förväntning om förändring eftersom de erbjuds ett stort utbud av svarsalternativ och alla undervisningsformer inte är lika vanligt förekommande på alla utbildningar.

Ett annat sätt som vi hanterade frågan om framtidens universitet är genom att använda frågor om externa aktörers framtida inflytande över Lunds universitet, samt vilka följer ett sådant inflytande kan tänkas få. Denna operationalisering motiveras utifrån att frågan om universitetens självständighet och akademisk frihet under tiden då enkäten togs fram upplevdes vara närvarande i samhällsdebatten och ett viktigt tema för anställda vid Lunds universitet. Vi ville därför även undersöka studenters och doktoranders bilder av externa aktörers inflytande. En utmaning i denna fråga var om och hur vi skulle ge exempel på vad en extern aktör kan vara. Detta är svårt främst eftersom det finns en stor mängd externa aktörer som skiljer sig åt i termer av motivation och resurser. Vi landade i att exemplifiera externa aktörer som "t.ex. från näringslivet eller politiken" eftersom vi ansåg att denna formulering fångar in de aktörer som oftast nämns i den samhälleliga debatten om externa aktörers inflytande över universiteten.

Intresset för universitetets (och utbildningarnas) framtid operationaliserades även genom en fråga om vad Lunds universitet kan förändra i sina utbildningar för att studenter som utexamineras härifrån bättre ska kunna bidra till att lösa framtida samhällsutmaningar. Denna fråga formulerades som en öppen fritextfråga eftersom vi ansåg att värdet av att samla in oförutsedd information översteg nyttan med att förenkla för respondenterna genom fördefinierade svarsalternativ.

Utifrån den generella frågeställningen uppfattade rapportförfattarna även att Futura hade ett intresse för respondenters bild av den egna framtiden framför allt i förhållande till tiden man tillbringat vid Lunds universitet. Detta fokus operationaliserades genom att inkludera

dera frågor om huruvida respondenterna upplevde att tiden vid universitetet påverkade 1) bilden av den egna framtiden och 2) bilden av samhällets framtid. Intresset för hur respondenternas bild av framtiden påverkades av tiden vid universitetet specificerades ytterligare genom att respondenterna fick ta ställning till hur relevant de upplevde att det de lärt sig vid universitetet var för 1) respondentens möjlighet att få jobb inom den sektor de i framtiden vill jobba inom och 2) för samhällets möjligheter att möta framtidens utmaningar. Därmed hanterades frågan om universitetstidens påverkan på framtidsbilder som en fråga om upplevd nytta/effekt. Frågornas formulering introducerar även en skiljelinje mellan individuell och samhällelig effekt av att utbilda sig vid universitetet. Denna design motiveras av ett antagande från rapportförfattarnas sida om att dessa kategorier kan förstås som skilda och att det är viktigt att samla data om båda dimensioner. Till exempel skulle mer kompetens kunna göra att en individ upplever sig som mer anställningsbar, men samtidigt kan mer kunskap göra att man blir mer medveten om vilka samhällsproblem som vi står inför.

Enkätens sista fråga, angående om respondenterna i allmänhet ser ljus på framtiden, är inte lika kopplad till vårt intresse för framtiden specifikt förstått som intresse för samhällets och universitetets framtid. Den svarar snarare mot den övergripande frågeställningens öppenhet, genom att ge respondenterna möjlighet att uttrycka en allmän åsikt om sin syn på framtiden.

I vissa frågor har vi alltså bett respondenterna förklara *hur* någonting, exempelvis tiden på universitetet, har påverkat dem. För att operationalisera sådana frågor har vi oftast använt begreppen "positiv"

respektive "negativ" som verktyg för att låta respondenterna kvalificera sina upplevelser.

Att göra en enkät om ett så abstrakt ämne som framtiden ställer stora krav på respondenten att själv forma en förståelse för vad det är vi frågar om. För att underlätta för respondenterna har vi vid flera frågor använt oss av år 2050 som en tidshorisont, exempelvis genom att be respondenten uttala sig om hur viktiga vissa samhällsproblem kommer att vara 2050. Vår förhoppning var att detta grepp skulle ge respondenterna en mer konkret referenspunkt att förhålla sig till. Vi har dock inte använt denna tidshorisont i alla frågor, utan lät ibland respondenterna helt på egen hand definiera "framtid".

Slutligen kan konstateras att målgruppen specificeras redan i den generella frågeställningen som "studenter och doktorander vid Lunds universitet". Då enkäten skickades ut till alla doktorander och studenter som vid tiden för insamlandet av mailadresser hade en aktiv student- eller doktorandmailadress, menar vi att enkäten utgör en god grund för information om just den målgrupp som pekas ut i frågeställningen.

Utöver frågorna som syftar till att besvara den generella frågeställningen, ingick i enkäten även ett antal frågor om bakgrundsvariabler, såsom respondenternas ålder, kön och vad de studerar. Detta gjordes dels för att få en uppfattning om vilka studenter som besvarat enkäten och få information om respondenternas representativitet i förhållande till hela urvalsgruppen, dels för att möjliggöra för ytterligare analys av vilka studenter som svarat vad på vilka frågor. En sådan sekundäranalys är dock inte en del av den ursprungliga generella forskningsfrågan.

4. Utformning och genomförande av enkät

Programvaran Sunet Survey har använts för att skapa och skicka ut enkäten. Se bilaga 1 för att läsa enkäten i sin helhet.

Enkäten skickades ut under läsåret 2021 och var aktiv i ungefär en månad. Enkäten skickades ut med ett tillhörande "följemail" som förklarade vem som stod bakom enkäten, vad den handlade om, hur resultaten skulle användas samt uppgav kontaktuppgifter till ansvariga i LU Futura (se bilaga 3).

Enkäten var helt anonym och respondenterna gav sitt samtycke till att delta i studien genom en dialogruta i Sunet Survey. Se bilaga 4 för formuläret om informerat samtycke.

Under fältperioden skickades även två påminnelser till de respondenter som ännu inte svarat på enkäten. Detta gjordes via en automatisk funktion i Sunet Survey. Efter fältperiodens slut skickades också ett tack-mail med vidare information om hur analysarbetet skulle fortskrida.

Enkäten gick ut till alla studenter och doktorander vid Lunds universitet, via LU:s officiella student- och doktorandmailadresser, vilket innebar fler än 30 000 mailadresser. Således användes ett totalurval.

Enkäten gjordes tillgänglig för respondenterna på svenska och engelska genom välj-språk-funktionen i Sunet Survey. Respondenterna kunde själva välja vilket språk de ville besvara enkäten på. I denna rapport

presenterar vi frågorna på svenska – se bilaga 2 för den engelska översättningen av enkäten.

Enkäten innehöll inga ”spärrfrågor”, det vill säga respondenterna valde själva vilka frågor de ville eller inte ville besvara.

En aspekt som är viktig att notera är att enkäten genomfördes under corona-pandemin. Det är rimligt att anta att det som händer i nutiden påverkar respondenternas bild av framtiden generellt men också hur de ställer sig till vissa specifika ämnen. Exempelvis ställer vi i den här enkäten frågor om epidemier och pandemier som framtidsutmaning, och även om digital undervisning. Vi var extra uppmärksamma på eventuella ”coronaeffekter” i förhållande till just dessa frågor. Samtidigt finns det inget ”år noll”, eftersom som diskussioner om framtiden oundvikligen kom-

mer att spegla nuvarande situation och enkätsvaren således hade påverkats av de rådande förhållandena oavsett vilka de hade varit. Därför menar vi att det faktum att enkäten genomfördes under corona-pandemin inte påverkar dess tillförlitlighet i stort.

I fråga 4 i enkäten (se bilaga 1) får respondenten besvara om hen är en internationell student eller inte. Frågan innehöll även en följdfråga om i vilken del av världen som respondentens hemland ligger. Denna följdfråga var menad att bara vara synlig för respondenter som svarat att de var internationella studenter. På grund av ett tekniskt fel verkar detta villkor dock inte ha fungerat i enkäten (fler respondenter besvarade frågan om hemland än vad som svarat att de var internationella studenter). Underfrågan angående hemland redovisas därför inte i rapporten.

5. En jämförelse av LU Futura Studentenkäten med tangerande enkäter

---

Vi har inte identifierat några tidigare enkäter med samma uppslag och målgrupp som Futuras Studentenkät. I och med att detta är det svårt att jämföra med andra undersökningar. Vi har trots detta försökt att dra lärdomar av andra enkäter som på något vis har likheter med Futuras. De identifierade likheterna består i att de har den önskade målgruppen eller snarlika frågor. Ingen av de jämförda enkäterna stämmer dock fullständigt överens i tema.

Den Internationella Studentbarometern (International Student Barometer, LU, hösten 2016) är en av dessa enkäter som jämförs med Futuras Studentenkät. Den träffar rätt vad gäller målgrupp men är mer inriktad på frågor om dagsläget. Frågorna utgörs av funderingar kring utbildningen, exempelvis ifall studenterna genomfört utomlandsstudier och om det i så fall varit en positiv erfarenhet, hur mycket nytta de anser sig ha haft av praktik under utbildningen, eller hur väl det teoretiska återkopplar till det praktiska i utbildningen.

Novus genomförde 2016 en undersökning på uppdrag av Linnéuniversitetet för att öka förståelsen för vilka utmaningar som engagerar ungdomar mest idag. *Sveriges ungdomar om framtiden; Från YOLO till oro*, som den benämns, väljer att bredda fokus till svenska ungdomar överlag i åldrarna 18–25. Studien undersöker i huvudsak vilka samhällsproblem som ungdomar upplever och hur de tror att dessa problem kommer utvecklas över ett par decennier. I stora drag kan man

säga att nästan hälften av ungdomarna i studien känner oro inför framtiden vilket till stor del beror på oro över bostadsbrist, klimatförändringar och arbetslöshet. Samtidigt visas det att ungdomarna i studien saknar förtroende för beslutsfattare och politiker, men har stort förtroende för forskare.

Vi har även gjort en jämförelse med *SOM-rapport nr 2012:25*, vilken har tagits fram av SOM-institutet i samverkan med region Skåne. Fokus för denna studie är än bredare och mindre relevant för våra syften då både målgruppen är större (ungdomar 16–29 år) och frågeställningarna explicit handlar om politik. Dessutom bör det noteras att studien är tio år gammal och ungdomars uppfattningar möjligen har skiftat sedan dess.

När det gäller internationella undersökningar har vi tittat närmare på *World Values Survey (WVS) 2010–2012*. Som namnet antyder är detta en mycket bred undersökning vars mål är att indexera olika länders och befolkningars uppfattningar utefter vissa socioekonomiska parametrar. Även här är målgruppen mycket bredare än den vi har valt och temat är också fokuserat till nuvarande värderingar snarare än tankar om framtiden.

För att summera, är tydliga och passande jämförelser för LU Futuras Studentenkät är svåra att hitta. De olika andra enkäterna kan användas för viss vägledning gällande utformningen av den egna men inte som direkt referensmaterial.

Men det finns faktiskt en undersökning som syftar i samma riktning som Futuras Studentenkät. En nyare undersökning genomfördes 2020–21 inför *UNESCO World Higher Education Conference 2022* just med syfte att fånga upp hur studenter ser på framtidens universitet. Här användes konsultationer med fokusgrupper i stället för en renodlad enkät. Eftersom undersökningen genomfördes under Covid-19-pandemin får vi anta att slutsatserna även präglas en del av pandemisituationen, vilket också är fallet när det gäller Futuras Studentenkät. Studien samlade totalt 741 fokusgruppsdeltagare, av vilka 502 var studenter.

Ett av de intressantaste resultaten i denna studie är synen på hybridundervisning. Man anser att det ska finnas en balans mellan å ena sidan reala upplevelser

och mänskligt interagerande, men å andra sidan också användning av digitala verktyg. Man anser också att virtuella former av mobilitet kommer att vara lika bra som fysisk mobilitet och förutspår att resandet bland studenterna kommer att minska. Undersökningen betonar också betydelsen av täta kontakter mellan lärarna och studenterna.

När det gäller allmänna framtidsfrågor så identifierar undersökningen klimatfrågan som den enskilt viktigaste frågan för fokusgrupperna. Förutom att bara nämna klimatfrågan som den viktigaste poängteras här även att frågan borde få betydligt större utrymme i dagens universitetsutbildning. Det näst viktigaste orosmoment för studenterna är kopplingen mellan deras studier och arbetsmarknaden.

6. Etiska överväganden

Under arbetet med utformningen av enkäten uppmärksammade vi att de teman vi ville undersöka, nämligen individers framtidsbilder, kunde vara sådana som väckte mycket tankar hos respondenterna. Efter diskussion inom LU Futura och även med experter från universitetet var vår bedömning att enkäten i sig inte var av sådan natur att den hade krävt en etikprövning om den genomförts som ett reguljärt forskningsprojekt. Men självklart vi ville ändå utforma enkätens frågor på ett sätt som tog hänsyn till vilka reaktioner enkäten eventuellt kunde väcka hos respondenterna. Vi valde till exempel att inte använda formuleringar såsom vad respondenterna oroar sig för när det gäller framtiden. Ett annat exempel är att när vi frågar om respondenternas syn på sin egen framtid, försöker vi göra det specifikt i relation till förhoppningar om att få

det jobb man vill ha eller förhoppningar om att kunna bidra till att lösa samhällsproblem. Vi försökte därmed utforma frågorna så att fokus låg på respondenternas attityder i olika sakfrågor snarare än känslor. Samtidigt innebär enkätens design, med många möjligheter till fritextsvar, att respondenterna ofta gavs möjlighet att fritt resonera. I analysen av fritextsvaren fann vi att några respondenter hade uttryckt oroande negativa tankar om sin egen framtid. Vi valde därför att skicka ut ett extra mail till alla respondenter i vilket vi betonade att enkätens tema var av sådan natur att den kunde väcka tankar om framtiden samt tipsade om de olika stödfunktioner, exempelvis Studenthälsan, som finns tillgängliga vid universitetet. Detta extra utskick gjordes omedelbart när vi uppmärksammade förekomsten av oroande svar i vår fritextdata.

7. Förvaltning

Lunds universitets Folklivsarkiv har åtagit sig att förvalta enkätprojektets insamlade data. Här kommer enkäten i sin helhet samt alla insamlade data i form av Excel- och SPSS-filer att finnas. Att enkätprojektets data på detta sätt bevaras och hålls åtkomligt är

viktigt för att framtida ytterligare analyser av materialet ska kunna genomföras. Detta är särskilt relevant eftersom LU Futura som projektform upphörde årsskiftet 2021/2022.

8. Resultat

1 971 svar samlades in. Detta är numerärt sett en stor mängd svar. Samtidigt skickades enkäten till fler än 30 000 mailadresser, vilket innebär att enkäten har en låg svarsfrekvens (6,3 %). Det finns flera möjliga faktorer som kan ha påverkat svarsfrekvensen. Som tidigare nämnts skickades enkäten till alla studenter och doktorander vid LU. Detta var möjligt genom att använda oss av den officiella studentmail som alla studenter och doktorander får när de registreras eller anställs vid LU. Det finns några möjliga problem med att använda dessa mailadresser för att nå respondenter. Vi kan inte vara säkra på att alla som har en adress verkligen är aktiva vid universitet. Särskilt när det gäller studenter, är det möjligt att det finns en grupp som har en aktiv LU-mailadress men som inte längre är aktiva studenter och därför inte använder sin studentmejl. Om vi har skickat enkäten till mailadresser som inte används, kan detta givetvis ha påverkat svarsfrekvensen negativt. Enkätens ämne är också ganska "filosofiskt" och omfattande, vilket innebär att det är en enkät som kräver ganska mycket från respondenten. Det är möjligt att också detta har påverkat svarsfrekvensen. En annan möjlig anledning är att studenterna inte känner igen enkätens avsändare, LU Futura, och därför valde att inte besvara enkäten.

8.1. BAKGRUNDSVARIABLER

Bakgrundsvariablerna som efterfrågades i enkäten var följande:

- Kön
- Ålder
- Föräldrars högsta utbildningsnivå
- Internationell student
- Respondentens utbildningsnivå
- Antal terminer vid LU
- Arbete vid sidan av studier
- Program- eller ämnestillhörighet

Tre av dessa (kön, respondentens utbildningsnivå och program- eller ämnestillhörighet) användes för att kontrollera respondenternas representativitet i förhållande till hela urvalet. Dessa redovisas därför först.

8.1.1 Kön

Frågan om kön innehöll följande svarsalternativ:

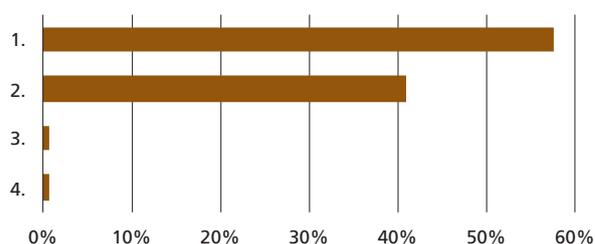
1. Kvinna
2. Man

3. Vill ej uppge

4. Annat

Tabell 1: Kön

Kön	Antal svar	%
1. Kvinna	1 134	57,5%
2. Man	806	40,9%
3. Vill ej uppge	15	0,8%
4. Annat	16	0,8%
SUMMA	1 971	100,0%

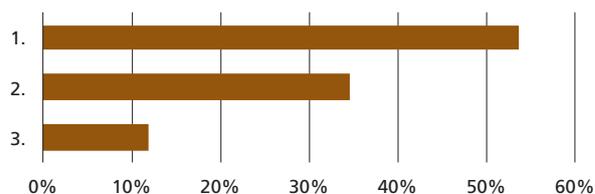

1 971 respondenter besvarade frågan. 1 134 respondenter uppgav att de var kvinnor och 806 att de var män. 16 respondenter valde svarsalternativet "Annat" och 15 valde "Vill ej uppge". Fördelningen mellan kvinnor och män bland respondenter verkar stämma väl överens med könsfördelningen bland Lunds universitetets studenter såsom den uppges i LUs Årsredovisning från 2021, där andelen kvinnor inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå var 56,5 %².

8.1.2 Respondentens utbildningsnivå

Tabell 2: Respondentens utbildningsnivå

På vilken utbildningsnivå studerar du?	Antal svar	%
1. Grundnivå	1 051	53,6%
2. Avancerad nivå	678	34,6%
3. Forskarstudier	233	11,9%
SUMMA	1 962	100,0%

1 962 respondenter besvarade frågan. 1 051 respondenter uppgav att de studerar på "Grundnivå", 678

2. Lunds universitet. Årsredovisning. 2021. <https://www.ekonomiwebben.lu.se/sites/ekonomiwebben.lu.se/files/2022-03/arsredovisning-lu-2021.pdf>, sid. 43

respondenter på "Avancerad nivå" och 233 respondenter uppgav att de bedriver "Forskarstudier". Förhållandet mellan respondenter vad gäller Grundnivå/Avancerad nivå är således 61/39 %. Det kan jämföras med uppgifter från Lunds universitets Årsredovisning 2021 som uppgger att 73 % av universitetets helårsstudenter läste på grundnivå medan 27 % studerade på avancerad nivå³. Studenter som läser på avancerad nivå verkar alltså vara överrepresenterade bland respondenterna. Gruppen forskarstudenter är den klart minsta bland respondenterna, vilket stämmer överens med den verkliga fördelningen på LU.

8.1.3 Program- eller ämnestillhörighet

Frågan "Vilket program eller ämne läser du?" besvarades genom en fritextfråga i vilken respondenterna själv fick formulera vilket program eller ämne de läser.

Tabell 3: Program/ämnestillhörighet efter fakultet, (procent)

Fakultet	Enkät svar andel	Enkät svar antal	LU 2021 andel (HST + HTE)	LU 2021 antal (HST + HTE)
EHL	7,0	133	13,9	4 278
HT	18,2	344	15,2	4 655
J	7,0	132	6,5	1 985
K	1,5	28	2,2	682
LTH	25,3	478	24,1	7 395
N	5,3	100	6,1	1 876
LTH/N	3,7	70	-	-
M	11,0	208	11,4	3 481
S	20,0	378	20,3	6 214
S/HT	0,7	13	-	-
USV (IIIIEE)	0,2	3	0,3	92
SUMMA	100	1 887	100	30 658

1 887 respondenter besvarade frågan. Respondenternas fritextsvar om program- och ämnestillhörighet har sorterats efter vilken fakultet (eller motsvarande) det uppgivna programmet eller ämnet tillhör. I de fall respondenterna uppgett ett ämne som kan läsas vid flera fakulteter har svaren placerats i fakultetsöverskridande kategorier (LTH/N, S/HT⁴). Resultaten visar att den vanligaste fakultetstillhörigheten är Lunds tekniska högskola och 25 % av de svarande läser program eller ämne vid tekniska fakulteten. 20 % av de svarande uppgger program/ämnen vid samhällsvetenskapliga fakulteten och 18 % vid fakulteten för humaniora och

teologi. De fakulteter med lägst andel svarande är IIIIEE (0 %), konstnärliga fakulteten (2 %) samt de fakultetsöverskridande kategorierna. Ett mittsegment med 5–11 % av de svarande omfattar de naturvetenskapliga, juridiska och medicinska fakulteterna samt Ekonomihögskolan. För att undersöka respondenternas representativitet jämför vi svarsfrekvenserna med uppgifter som varje fakultets antal helårsstudenter och heltidsekvivalenter 2021, enligt LUs Årsredovisning⁵. Vi ser en tydlig återspeglning av studentpopulationen i enkätens respondenter. Undantaget är Ekonomihögskolan, vars studenter tycks vara underrepresenterade i enkäten, och eventuellt Humanistiska och teologiska fakulteten, där svarsandelen är något högre än studentandelen inom universitetet.

Övergripande kan vi konstatera att respondenterna, med avseende på utbildningsnivå, kön och fakultets-tillhörighet, verkar ha ganska god representativitet i förhållande till hela studentpopulationen.

8.1.4 Ålder

Frågan om ålder innehöll följande svarsalternativ:

1. Under 20 år
2. 20–25 år
3. 26–30 år
4. 31–35 år
5. 36–40 år
6. 41–45 år
7. 46–50 år
8. 51–55 år
9. 56–60 år
10. Över 60 år

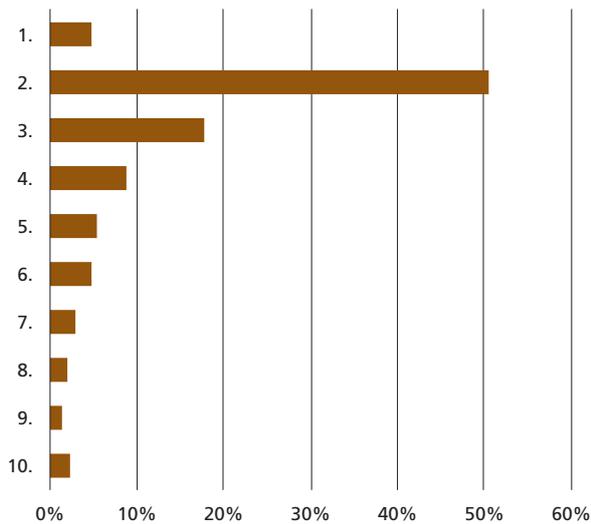
Tabell 4: Ålder

Ålder	Antal svar	%
1. Under 20 år	93	4,7%
2. 20–25 år	995	50,5%
3. 26–30 år	347	17,6%
4. 31–35 år	173	8,8%
5. 36–40 år	107	5,4%
6. 41–45 år	91	4,6%
7. 46–50 år	55	2,8%
8. 51–55 år	39	2,0%
9. 56–60 år	24	1,2%
10. Över 60 år	45	2,3%
SUMMA	1 969	100,0%

3. Lunds universitets Årsredovisning 2021, sid. 42

4. Exempel på fakultetsöverskridande ämnen är för LTH/N = fysik, kemi, matematik och biokemi, för S/HT = media och kommunikation.

5. Lunds universitets Årsredovisning 2021, sid. 18–34

1 969 respondenter besvarade frågan. 93 respondenter uppgav att de var under 20 år. Hälften, 995 respondenter, uppgav att de var mellan 20 och 25 år. 437 uppgav att de var mellan 26 och 30 år gamla. 173 uppgav att det var mellan 31 och 35 år. Resterande 361 respondenter som besvarat frågan om ålder uppgav att de var från 36 till över 60 år gamla.

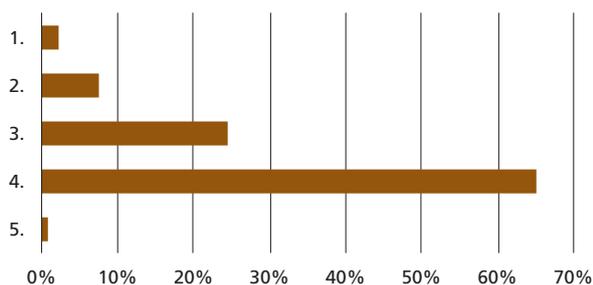
8.1.5 Föräldrars högsta utbildningsnivå

Frågan om föräldrarnas utbildningsnivå delades upp i två underfrågor, en för "Förälder 1" och en för "Förälder 2". Svartalternativen för båda underfrågor var följande:

1. Lägre än grundskolenivå
2. Grundskola eller motsvarande
3. Gymnasium, folkhögskola eller motsvarande
4. Universitet, högskola eller motsvarande
5. Annan/Vet ej

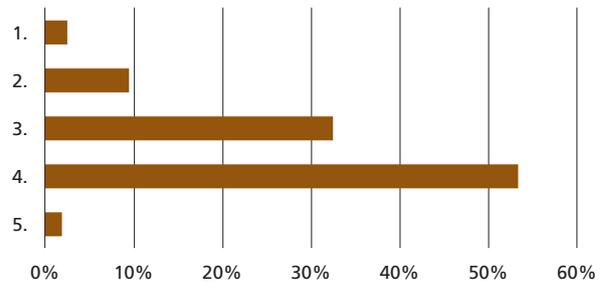
Tabell 5: Utbildningsnivå, Förälder 1

Förälder 1	Antal svar	%
1. Lägre än grundskolenivå	43	2,2%
2. Grundskola eller motsvarande	147	7,5%
3. Gymnasium, folkhögskola eller motsvarande	480	24,4%
4. Universitet, högskola eller motsvarande	1 278	65,0%
5. Annan/Vet ej	18	0,9%
SUMMA	1 966	100,0%

Tabell 6: Utbildningsnivå, Förälder 2

Förälder 2	Antal svar	%
1. Lägre än grundskolenivå	49	2,5%
2. Grundskola eller motsvarande	184	9,4%
3. Gymnasium, folkhögskola eller motsvarande	635	32,6%
4. Universitet, högskola eller motsvarande	1 043	53,5%
5. Annan/Vet ej	39	2,0%
SUMMA	1 950	100,0%

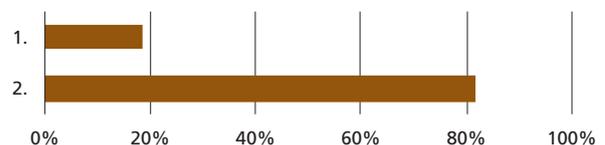
För Förälder 1 uppgav 43 respondenter utbildningsnivån "Lägre än grundskolenivå", 147 respondenter "Grundskola eller motsvarande" och 480 respondenter "Gymnasium, folkhögskola eller motsvarande". Majoriteten, 1 278 respondenter, uppgav att utbildningsnivån för Förälder 1 var "Universitet, högskola eller motsvarande". 18 respondenter valde svarsalternativ "Annan/Vet ej" för Förälder 1. 1 966 respondenter besvarade frågan om utbildningsnivå för Förälder 1.

För Förälder 2 uppgav 49 respondenter utbildningsnivån "Lägre än grundskolenivå", 184 respondenter "Grundskola eller motsvarande" och 635 respondenter "Gymnasium, folkhögskola eller motsvarande". Även för Förälder 2 uppgav majoriteten av de som besvarat frågan, 1 043 respondenter, utbildningsnivån "Universitet, högskola eller motsvarande". 39 respondenter valde svarsalternativ "Annan/Vet ej". 1 950 respondenter besvarade frågan om utbildningsnivå för Förälder 2.

8.1.6 Internationell student

Tabell 7: Internationell student

Är du en internationell student som kommit till Sverige för att bedriva universitetsstudier?	Antal svar	%
1. Ja	364	18,5%
2. Nej	1 602	81,5%
SUMMA	1 966	100,0%

På frågan om respondenten var en internationell student som kommit till Sverige för att bedriva universitetsstudier, kunde respondenterna svara Ja eller Nej. 364 respondenter svarade Ja, och 1 602 respondenter svarade Nej. 1 966 respondenter besvarade frågan.

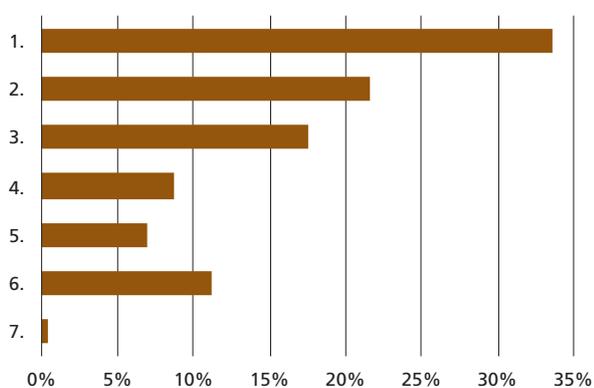
8.1.7 Antal terminer vid LU

Frågan om antal terminer vid LU innehöll följande svarsalternativ:

1. 1–2 terminer
2. 3–4 terminer
3. 5–6 terminer
4. 7–8 terminer
5. 9–10 terminer
6. Mer än 10 terminer
7. Vet ej

Tabell 8: Antal terminer vid LU

Hur många terminer har du studerat på LU (inklusive nuvarande termin)?	Antal svar	%
1. 1–2 terminer	659	33,5%
2. 3–4 terminer	426	21,7%
3. 5–6 terminer	344	17,5%
4. 7–8 terminer	171	8,7%
5. 9–10 terminer	138	7,0%
6. Mer än 10 terminer	221	11,2%
7. Vet ej	7	0,4%
SUMMA	1 966	100,0%

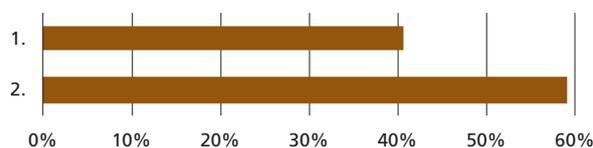

Det första svarsalternativet fick flest svar: 659 respondenter uppgav att de studerat 1–2 terminer vid LU. 426 respondenter uppgav att de studerat 3–4 terminer, 344 att de studerat 5–6 terminer och 171 att de studerat 7–8 terminer. 138 respondenter svarade att de har studerat 9–10 terminer och 221 att de studerat mer än 10 terminer. 7 respondenter valde svarsalternativ Vet ej. 1 966 respondenter besvarade frågan.

8.1.8 Arbete vid sidan av studier

Tabell 9: Arbete vid sidan av studier

Jobbar du vid sidan av dina studier?	Antal svar	%
1. Ja	800	40,7%
2. Nej	1 164	59,3%
SUMMA	1 964	100,0%

På frågan om respondenten arbetar vid sidan av studier kunde respondenterna välja mellan svarsalternativen Ja och Nej. 800 respondenter svarade Ja och 1 164 svarade Nej.

8.2 VARIABLER

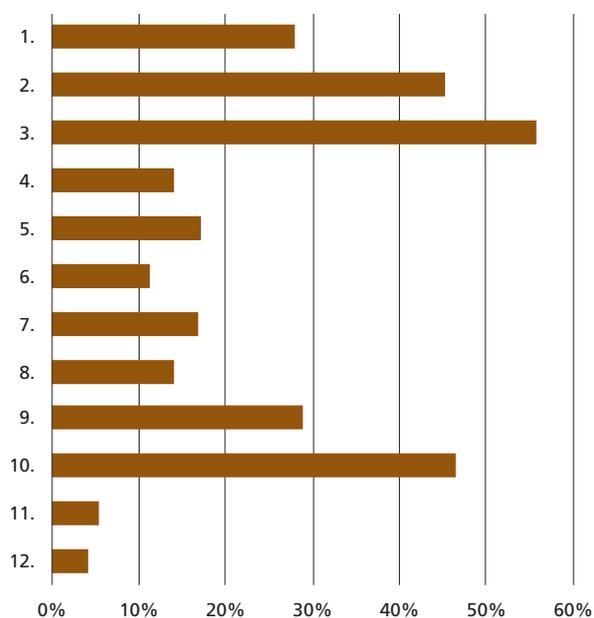
8.2.1 Kunskapsområden

Vi ville undersöka vilken typ av kunskaper dagens studenter och doktorander trodde skulle vara viktiga i framtiden. Vi valde att angripa den här frågeställningen genom att ange ett antal "kunskapsområden" och bad respondenterna ange vilka av dessa som de trodde skulle vara *mer* respektive *mindre* viktiga år 2050 jämfört med idag. Respondenterna fick välja mellan följande kunskapsområden:

1. Miljövetenskap, beteendevetenskaplig
2. Miljövetenskap, naturvetenskaplig
3. Artificiell intelligens
4. Ekonomiska system
5. Integration och migration
6. Välfärd och arbetsmarknad
7. Demokrati och politiska processer
8. Jämställdhet och mångfald
9. Folkhälsa
10. Hållbar produktion och logistik
11. Konstnärlig verksamhet
12. Annat kunskapsområde

Tabell 10: Mer viktiga kunskapsområden

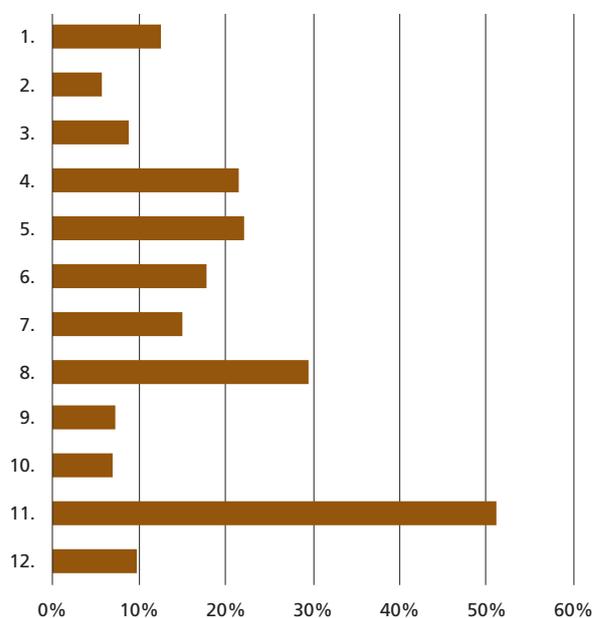
Ålder	Antal svar	%
1. Miljövetenskap, beteendevetenskaplig	547	27,9%
2. Miljövetenskap, naturvetenskaplig	889	45,3%
3. Artificiell intelligens	1 091	55,6%
4. Ekonomiska system	276	14,1%
5. Integration och migration	338	17,2%
6. Välfärd och arbetsmarknad	218	11,1%
7. Demokrati och politiska processer	329	16,8%
8. Jämställdhet och mångfald	278	14,2%
9. Folkhälsa	569	29,0%
10. Hållbar produktion och logistik	913	46,5%
11. Konstnärlig verksamhet	108	5,5%
12. Annat kunskapsområde	81	4,1%
SUMMA	5 637	287,3%

När det gäller vilka kunskapsområden som respondenterna ansåg skulle vara mer viktiga år 2050 jämfört med idag, fick "Artificiell intelligens" flest svar: 1 091 stycken. Näst flest svar fick "Hållbar produktion och logistik": 913 stycken. Tredje flest svar fick "Miljövetenskap, naturvetenskaplig": 889 stycken.

Tabell 11: Mindre viktiga kunskapsområden

Ålder	Antal svar	%
1. Miljövetenskap, beteendevetenskaplig	222	12,6%
2. Miljövetenskap, naturvetenskaplig	100	5,7%
3. Artificiell intelligens	156	8,9%
4. Ekonomiska system	379	21,6%
5. Integration och migration	389	22,1%
6. Välfärd och arbetsmarknad	311	17,7%
7. Demokrati och politiska processer	262	14,9%
8. Jämställdhet och mångfald	515	29,3%
9. Folkhälsa	129	7,3%
10. Hållbar produktion och logistik	121	6,9%
11. Konstnärlig verksamhet	900	51,2%
12. Annat kunskapsområde	168	9,6%
SUMMA	3 652	207,9%

När det gäller vilka kunskapsområden som respondenterna ansåg skulle vara mindre viktiga år 2050 jämfört med idag, fick "Konstnärlig verksamhet och kultur" flest svar: 900 stycken. Näst flest svar fick "Jämställdhet och mångfald": 515. Tredje flest svar fick "Integration och migration", 389 stycken, tätt följt av "Ekonomiska system" med 379 stycken svar.

Respondenterna hade även möjlighet att, i både frågan om mer viktiga kunskapsområden och mindre viktiga kunskapsområden, i en följande fritextfråga ange vilket annat kunskapsområde som de trodde skulle bli mer respektive mindre viktigt år 2050 jämfört med idag.

Svaren angående mer respektive mindre viktiga kunskapsområden är överlag samstämmiga. I de flesta fall har de alternativ som flest ansatt vara mer viktiga också varit de med minst antal "mindre viktiga"-svar.

Rapportförfattarna reagerade på att de kunskapsområden som flest tror kommer bli mer viktiga i framtiden, det vill säga "Artificiell intelligens", "Hållbar produktion och logistik" samt "Miljövetenskap, naturvetenskaplig", alla är områden som åtminstone på ytan kan tyckas förknippade med tekniska lösningar och mer "hårda kunskaper". De skiljer sig i den aspekten från de kunskapsområden som respondenterna tror kommer bli mindre viktiga, Konstnärlig verksamhet och kultur, Jämställdhet och mångfald samt Integration och migration. Eftersom vi har respondenter från samtliga av universitetets fakulteter, fann vi den tydliga inriktningen på en viss typ av kunskapsområden något överraskande. Vi bestämde därför att kontrollera om resultaten skilde sig åt mellan respondenter från humanistiska eller samhällsvetenskapliga fakulteter och de från naturvetenskapliga, medicinska eller tekniska fakulteter. Till de samhällsvetenskapliga fakulteterna räknades i denna undersökning S, HT, EHL, J och K. Konstnärlig fakultet räknas ofta inte till de samhällsvetenskapliga fakulteterna, men för våra syften är denna användbar eftersom konstnärlig fakultet likt de samhällsvetenskapliga inte brukar förknippas med teknik i traditionell mening.

Tabell 12: Kunskapsområde per fakultet

Kunskapsområde	Respondenter från EHL, HT, J, K, S, antal svar	Respondenter från LTH, M, N, antal svar
Miljövetenskap, beteendevetenskaplig	299	205
Miljövetenskap, naturvetenskaplig	387	413
Artificiell intelligens	534	456
Ekonomiska system	155	84
Integration och migration	203	114
Välfärd och arbetsmarknad	124	72
Demokrati och politiska processer	182	126
Jämställdhet och mångfald	170	88
Folkhälsa	290	229
Hållbar produktion och logistik	430	411
Konstnärlig verksamhet och kultur	82	21
Annat kunskapsområde	32	34

Vår undersökning visar att även respondenter från samhällsvetenskapliga fakulteter identifierade "Miljövetenskap, naturvetenskaplig", "Artificiell intelligens" och "Hållbar produktion och logistik" som viktigast inför framtiden. Det verkar alltså inte som att detta re-

sultat drivs enbart av preferenserna hos respondenter från de naturvetenskapliga, medicinska och tekniska fakulteterna.

Att respondenterna har identifierat just dessa kunskapsområden som mer viktiga i framtiden kan möjligen förstås utifrån samtida teorier om modernitet, enligt vilken tekniska lösningar har en central plats i vår tid. Denna tolkning stöds av att fritextsvaren kopplade till frågan i vilka respondenterna, på frågan om vilka möjliga ytterligare kunskapsområden som kommer bli mer viktiga i framtiden, oftast svarade "Teknik" (se nedan).

I frågan om kunskapsområden som respondenterna föreställer sig ska bli mindre viktiga sticker Konstnärlig verksamhet ut. Som kunskapsområde fick Konstnärlig verksamhet minst antal "mer viktigt"-svar och flest "mindre viktigt"-svar. En tolkning är att detta indikerar att respondenterna inte anser konstnärlig verksamhet vara ett viktigt inslag i dag och därför inte heller kommer att vara det i framtiden. En annan tolkning är att detta resultat ska förstås i relation till hur ofta de olika kunskapsområdena förekommer i den samtida, allmänna debatten om framtiden. Ur den synvinkeln lyfts konstnärlig verksamhet mindre frekvent fram som en lösning på framtidsutmaningar.

En ytterligare aspekt att beakta när det kommer till svaren om mindre viktiga kunskapsområden är att det i fritextsvaren till frågan om framtida samhällsutmaningar (se sid. 43) framkommer att respondenterna gör skillnad på vad man *tror* och vad man *hoppas* ska hända. En del av respondenterna menar att en samhällsutmaning som blir mindre viktig i framtiden inte är en indikation på att den inte kommer vara relevant. Snarare hoppas respondenten på att området kommer vara mindre av ett problem och därför mindre aktuellt i framtiden. Jämställdhet och mångfald är ett exempel på en sådan samhällsutmaning som en del respondenter hoppas ska vara mer "löst" i framtiden. Möjligen kan den här typen av resonemang också ligga bakom svaren angående mindre viktiga kunskapsområden. Slutligen vill vi påpeka att det är färre antal svar på frågan om vilka kunskapsområden som kommer bli mindre viktiga, jämfört med frågan om vilka kunskapsområden som kommer bli mer viktiga. En möjlig förklaring till detta är att de respondenter som endast svarat på frågan om mer viktiga kunskapsområden menar att deras svar på första frågan implicit besvarar den andra.

Tabell 13: Fritextfrågor, mer/mindre viktiga kunskapsområden 2050, procent

Kunskapsområde	Mer viktigt	Mindre viktigt
Miljövetenskap, naturvetenskaplig	0	--
Artificiell intelligens	4	--
Ekonomiska system	2	4
Integration och välfärd	0	--
Välfärd och arbetsmarknad	4	1
Demokrati och politiska processer	7	3
Jämställdhet och mångfald	2	1
Folkhälsa	2	1
Hållbar produktion och logistik	3	1
Konstnärlig verksamhet och kultur	0	1
Tvårvetenskap/vetenskapsteori	2	1
Sociologi och psykologi	3	1
Naturvetenskap	7	--
Matematik/fysik/kemi	4	2
Humaniora	6	12
Teknik	26	--
Miljö/hållbarhet/miljövetenskap	9	1
Företagsekonomi/statistik	2	3
Juridik	1	1
Kommunikation och media	1	1
Genusvetenskap	--	8
Alla kunskapsområden viktiga/ inget mindre viktigt	4	18
Övrigt	8	28
Vet ej	3	12
Antal	174	146
SUMMA	100	100

Kommentar: Frågan löd "Vilket eller vilka kunskapsområden tror du kommer vara mer viktiga i samhället år 2050 jämfört med idag? – Vilket annat kunskapsområde?" och "Vilket eller vilka kunskapsområden tror du kommer vara mindre viktiga i samhället år 2050 jämfört med idag? – Vilket annat kunskapsområde?" Tabellen visar fördelning av fritextsvar för svarsalternativet "Annat kunskapsområde". För fördelning av fasta svarsalternativ se separat tabell. Procentbasen utgörs av de som svarat på frågan.

Tabell 13 visar resultatet av fritextfrågan om vilka kunskapsområden som kommer bli mer respektive mindre viktiga i samhället år 2050. En del svaren har sett frågan som en möjlighet att ange ytterligare ett svar från flervalsalternativen. Därför återfinns kategorier från flervalsfrågorna även i kategorierna för fritextsvaren. Teknik är det kunskapsområde flest tror kommer bli mer viktigt, och 26 % av de totalt 274 svarande

tror att ämnet kommer bli mer viktigt i framtiden. Miljöfrågor (9 %), demokrati och politiska processer (7 %), naturvetenskapliga ämnen (7 %) samt ämnen inom humaniora (6 %) är andra kunskapsområden som respondenterna tror kommer bli mer viktiga.

För fritextsvaren till frågan om mindre viktiga kunskapsområden år 2050 uppger 18 % av de totalt 146 respondenterna att de inte anser något kunskapsområde som mindre viktigt. 28 % av svaren placeras i kategorin övrigt⁶ och 12 % uppger att de inte vet vilka områden som kommer vara mindre viktiga i framtiden. Ämnen inom humaniora samt genusvetenskap är de kunskapsområden som flest tror kommer bli mindre viktiga år 2050 och uppgavs av 12 % respektive 8 % av de svarande.

Att endast 274 respektive 146 personer svarat på fritextfrågorna kan tyda på att respondenterna upplever det svårt att sja kring vilka ytterligare områden som kommer vara mer och mindre viktiga i framtiden. Den relativt höga andelen som uppgett "vet ej" för fritextfrågan om mindre viktiga kunskapsområden styrker delvis detta. Alternativt anses de listade alternativen från föregående fråga som tillräckligt uttömmande, varpå man valt bort möjligheten att lämna ytterligare svar.

8.2.2 Undervisning år 2050

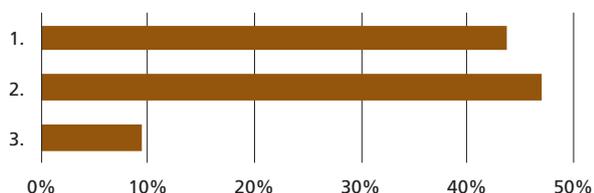
Ett annat område som intresserade oss var hur respondenterna trodde att undervisningen skulle förändras till år 2050 jämfört med idag. För att undersöka detta konstruerade vi en fråga i vilken respondenterna fick bedöma om de trodde att vissa undervisningsformer/inslag skulle bli mer vanliga, mindre vanliga eller fortsätta vara lika vanliga år 2050 jämfört med idag. Respondenterna ombads bedöma hur vanliga följande undervisningsformer skulle vara år 2050:

- Seminarier
- Föreläsningar
- Digital undervisning
- Muntlig examination
- Skriftlig examination
- Resor och exkursioner
- Laborationer och experiment
- Grupparbete
- Individuella undervisningsmoment och handledning
- Studentledd undervisning, responsgrupper och kamratgranskning
- Workshops och "cases"

6. Kategorin 'övrigt' omfattar svar som ej kan placeras i huvudkategorierna och omfattar svar med för stor variation för att bilda ytterligare kategorier.

Tabell 14: Seminarier

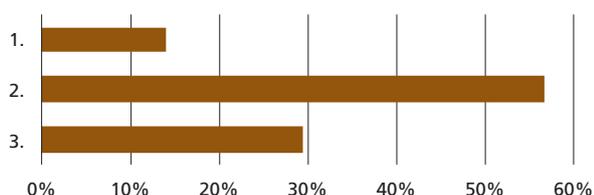
Seminarier	Antal svar	%
1. Mer	847	43,7%
2. Samma som idag	910	46,9%
3. Mindre	183	9,4%
SUMMA	1 940	100,0%

När det gäller seminarier uppgav den stora majoriteten av respondenterna som besvarat frågan att det kommer bli mer eller samma mängd seminarier år 2050 som idag. 1 940 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 15: Föreläsningar

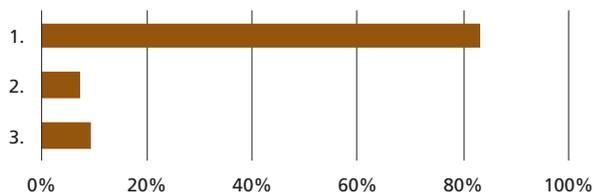
Föreläsningar	Antal svar	%
1. Mer	273	14,0%
2. Samma som idag	1 104	56,7%
3. Mindre	571	29,3%
SUMMA	1 948	100,0%

När det gäller föreläsningar tror majoriteten av de som besvarat frågan att det kommer vara lika vanligt med föreläsningar år 2050 som idag. Spridningen är dock större här än när det gäller Seminarier. 1 104 respondenter tror att det kommer vara lika vanligt med föreläsningar som idag, medan 510 respondenter tror att det kommer bli mindre vanligt med föreläsningar och 273 tror att det kommer bli mer vanligt. 1 948 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 16: Digital undervisning

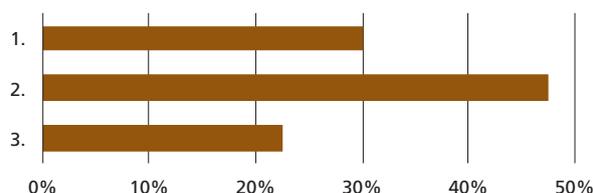
Digital undervisning	Antal svar	%
1. Mer	1 628	83,1%
2. Samma som idag	146	7,5%
3. Mindre	185	9,4%
SUMMA	1 959	100,0%

När det kommer till digital undervisning, tror den absoluta majoriteten av de som besvarat frågan att digital undervisning kommer bli mer vanligt år 2050 jämfört med idag. 1 628 respondenter av 1 959 som besvarat frågan, tror att digital undervisning kommer bli mer vanligt.

Tabell 17: Muntlig examination

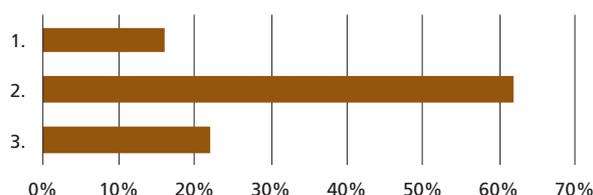
Muntlig examination	Antal svar	%
1. Mer	581	30,0%
2. Samma som idag	921	47,5%
3. Mindre	436	22,5%
SUMMA	1 936	100,0%

Vad gäller muntlig examination har flest respondenter, 921 stycken, svarat att detta kommer vara lika vanligt år 2050 som idag. 581 respondenter tror snarare att muntlig examination kommer bli mer vanligt och 436 att det kommer bli mindre vanligt. 1 936 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 18: Skriftlig examination

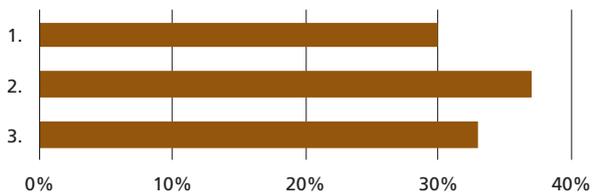
Skriftlig examination	Antal svar	%
1. Mer	313	16,1%
2. Samma som idag	1 199	61,8%
3. Mindre	427	22,0%
SUMMA	1 939	100,0%

Vad gäller skriftlig examination tror återigen majoriteten att det kommer vara lika vanligt som idag. 427 respondenter tror däremot att skriftlig examination kommer bli mindre vanligt och 313 tror att det kommer bli mer vanligt. 1 939 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 19: Resor och exkursioner

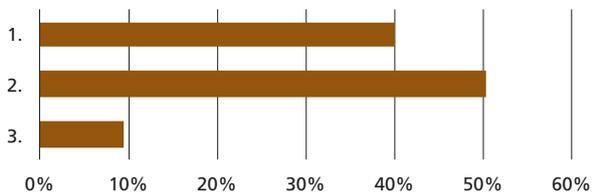
Resor och exkursioner	Antal svar	%
1. Mer	583	29,9%
2. Samma som idag	721	37,0%
3. Mindre	643	33,0%
SUMMA	1 947	100,0%

När det kommer till resor och exkursioner, finns en jämn spridning mellan svarsalternativen. 721 respondenter tror att det kommer vara lika vanligt år 2050 som idag, 643 tror att det kommer bli mindre vanligt och 583 tror att det kommer bli mer vanligt. 1 947 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 20: Laborationer och experiment

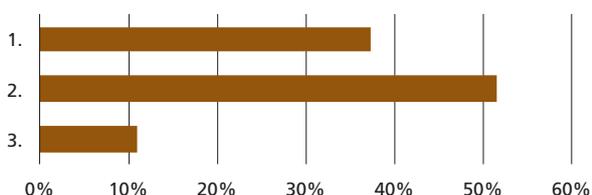
Laborationer och experiment	Antal svar	%
1. Mer	778	40,0%
2. Samma som idag	980	50,4%
3. Mindre	186	9,6%
SUMMA	1 944	100,0%

För laborationer och experiment tror de flesta, 980 stycken, att dessa moment kommer vara lika vanliga som idag medan 778 tror att de kommer bli mer vanliga. 186 respondenter tror att de kommer bli mindre vanliga. 1 944 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 21: Grupparbete

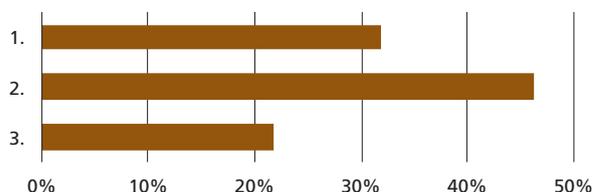
Grupparbete	Antal svar	%
1. Mer	729	37,5%
2. Samma som idag	1 001	51,5%
3. Mindre	215	11,1%
SUMMA	1 945	100,0%

När det gäller grupparbete tror också de flesta, 1 001 respondenter, att detta moment kommer vara lika vanligt som idag och 729 respondenter tror att det kommer vara mer vanligt än idag. 215 respondenter tror att Grupparbete kommer bli mindre vanligt. 1 945 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 22: Individuella undervisningsmoment och handledning

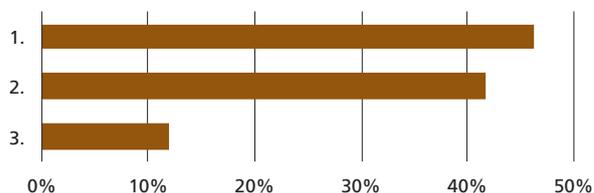
Individuella undervisningsmoment och handledning	Antal svar	%
1. Mer	620	32,0%
2. Samma som idag	898	46,3%
3. Mindre	421	21,7%
SUMMA	1 939	100,0%

När det kommer till Individuella undervisningsmoment och handledning är spridningen mellan svarsalternativen relativt jämnt fördelad. 898 respondenter tror att dessa moment kommer vara lika vanliga som idag, medan 620 tror att de kommer bli mer vanliga och 421 tror att det kommer bli mindre vanligt än idag. 1 939 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 23: Studentledd undervisning, responsgrupper och kamratgranskning

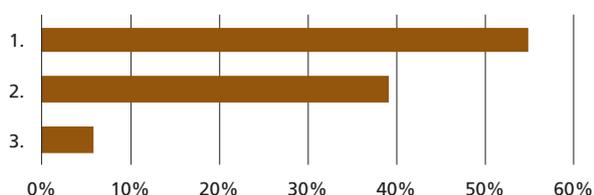
Studentledd undervisning, responsgrupper och kamratgranskning	Antal svar	%
1. Mer	898	46,3%
2. Samma som idag	811	41,8%
3. Mindre	232	12,0%
SUMMA	1 941	100,0%

För studentledd undervisning, responsgrupper och kamratgranskning tror de flesta, 898 respondenter, att detta kommer bli mer vanligt. Många, 811 respondenter, tror också att dessa moment kommer vara lika vanliga som idag. 232 respondenter tror att de kommer bli mindre vanliga än idag. 1 941 respondenter besvarade frågan.

Tabell 24: Workshops och cases

Workshops och "cases"	Antal svar	%
1. Mer	1 065	55,0%
2. Samma som idag	755	39,0%
3. Mindre	116	6,0%
SUMMA	1 936	100,0%

Slutligen, för workshops och "cases" tror flest respondenter att dessa moment kommer bli mer vanliga än idag. 755 respondenter tror att de kommer vara lika vanliga som idag och 116 tror att de kommer bli mindre vanliga än idag. 1 936 respondenter har besvarat frågan.

Svarsalternativet "samma som idag" har fått flest svar i flera av underfrågorna. Det kan innebära att studenterna överlag anser att framtidens utbildning kommer vara ganska lik dagens. Svarsalternativet "mindre" får inte flest röster i någon underfråga, vilket tyder på att studenterna upplever en varaktighet i dagens undervisningsformer och inte förväntar sig att någon av dem helt ska försvinna i framtiden.

Vad gäller tre undervisningsformer, "Workshops och cases", "Studentledd undervisning" och "Digital undervisning", menade den största delen av de svarande att dessa kommer förekomma oftare i framtiden. Särskilt tydligt är den uppfattningen i frågan om digital undervisning. Vi ser det som troligt att den övergång till digital undervisning som skedde under Coronapandemin kan vara en starkt bidragande orsak till att många respondenter föreställer sig en ökning av denna sorts undervisning, då respondenterna vid svarstillfället befann sig mitt i en sådan omställning.

När det gäller undervisningsformerna "Studentledd undervisning" och "Workshops och cases" finns många möjliga tolkningar av varför respondenterna föreställer sig att dessa kommer öka. Fritextsvaren är inte enhälliga, men kan ge viss vägledning. En del pekar mot att respondenterna tror på mer självständigt lärande i framtiden och att framtidens undervisning kommer att kräva, eller erbjuda, större frihet och eget ansvar. Detta skulle gå väl ihop med tron på ökad mängd studentledd undervisning. För Workshops och Cases frågar sig rapportförfattarna om inte denna typ av undervisning upplevs som ett sätt att öka känslan av praktisk tillämpning i utbildningen, vilket respondenter i andra frågor har uttryckt att de efterfrågar.

Svarsfrekvensen är i princip lika för alla underfrågor om undervisningsformer. Det bör noteras att frågans

utformning är sådan att respondenterna bara tillåts ta ställning till *existerande* undervisningsformer. Att inkludera alternativ om framtida, eller potentiella, undervisningsformer vore intressant men bedömdes kräva för mycket av respondenten. I och med att vi inte frågat om respondenternas inställning till mer generella principer i undervisningen så har vi inte underlag om sådant som studenternas förhoppningar kring hur kontakten med lärare kommer se ut i framtiden. Vi kan dock konstatera att undervisningsformer som *inte* premierar traditionell lärarkontakt, likt digital undervisning och studentledd undervisning, förväntas öka. Detta behöver dock inte innebära att studenterna förväntar sig mindre lärarkontakt, utan skulle kunna tolkas som att studenterna tror på ett mer interaktivt samarbete med läraren istället för den traditionella rollfördelningen som till exempel föreläsningar innebär. Detta skulle vara samstämmigt med vad studenterna i UNESCO-undersökningen (se avsnitt om annan litteratur) hävdade.

Överlag ger resultaten vid handen att studenterna verkar vara mycket delade i frågan om framtidens utbildningsformer, eftersom det för nästan alla föreslagna undervisningsformer verkar som att samtliga svarsalternativ (förväntas öka, vara lika vanligt som idag, förväntas minska) har fått många svar. Studenterna verkar alltså att inte ha enhetliga framtidsbilder i fråga om framtidens undervisning. Möjligen kan detta förstås utifrån att formerna för undervisningen i olika utbildningar skiljer sig mycket åt idag, och att respondenter från olika fakulteter därför har skilda bilder av vilka undervisningsformer som är vanliga nu och vilka som skulle kunna bli mer respektive mindre vanliga i framtiden.

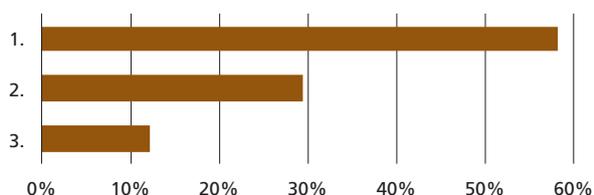
Respondenterna gavs även möjlighet att lämna en kommentar i fritextform för denna fråga och dessa har analyserats tematiskt. Många av kommentarerna handlar om den digitala undervisningen och åsikterna kring detta är delade. Vissa anser att digital undervisning innebär större frihet och möjlighet till individuell anpassning av utbildningen. Andra tycker att digital undervisning begränsar möjligheten att tillgodogöra sig kunskap, att man upplever sig mer ensam i sitt lärande och att utbildningen blir mindre dynamisk då möjligheterna till social interaktion och tankeutbyte minskar. I övrigt resonerar en del kring orsakerna bakom att de tror att vissa undervisningsmoment kommer minska. De mest vanliga kommentarerna kring detta är att man tror att resursbrist är en anledning till att vissa undervisningsformer kan minska i framtiden. Bland annat tror man att reduceringar kommer göras för att spara resurser eller till följd av minskade resurser.

8.2.3 Internationella utbyten

För att få en ytterligare dimension i frågan om vad respondenterna tror om framtidens utbildning, la vi även till en fråga om respondenterna tror att internationella utbyten kommer utgöra en större eller mindre del av utbildningarna vid LU år 2050 jämfört med idag. Respondenterna kunde här svara att internationella utbyten kommer utgöra en större del än idag, samma del som idag eller mindre del än idag.

Tabell 25: Mängd internationella utbyten i framtiden

Tror du att internationella utbyten kommer att utgöra en större eller mindre del av utbildningarna vid LU år 2050, jämfört med idag?	Antal svar	%
1. Större del än idag	1 140	58,3%
2. Samma del som idag	575	29,4%
3. Mindre del än idag	239	12,2%
SUMMA	1 954	100,0%

Majoriteten, 1 140 respondenter, tror att internationella utbyten kommer utgöra en större del av utbildningarna vid LU år 2050 jämfört med idag. 575 respondenter tror att de kommer utgöra samma del som idag och 239 tror att internationella utbyten kommer utgöra en mindre del av utbildningarna år 2050 än idag. 1 954 respondenter har besvarat frågan.

Även till denna fråga gav respondenterna möjlighet att lämna en fritextkommentar. Den aspekt som nämns i störst utsträckning är ökningen av digitala utbyten. Många tror att utbyten kommer göras även i framtiden, men inte nödvändigtvis fysiska utan även/i stället via digitala lösningar. Främst med bakgrund av klimatförändringarna, men även kopplat till andra händelser, så som pandemier och politiska händelser (till exempel Brexit). Denna framtidsbild ligger i linje med resultaten från UNESCO-undersökningen som också pekar på att studenter anser att virtuella utbyten är likvärdiga med fysiska. Bland de som tror att utbyten kommer göras i större utsträckning i framtiden nämns även den ökade globaliseringen, att förbindelserna mellan länder ökar (utbyte mellan EU-länder tros därmed öka), samt att transportmöjligheterna ständigt utvecklas. Det nämns även att utbyten redan idag är vanligt förekommande på LU, och att man möjligtvis nått ett tak för hur mycket utbyten som kan och bör erbjudas framöver. De som tror att utbyten kommer

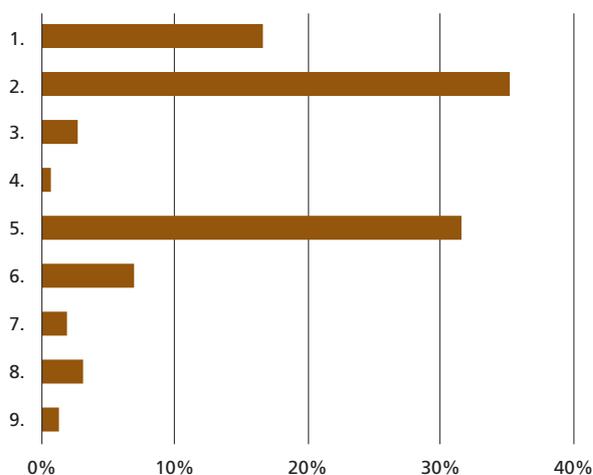
göras i mindre utsträckning än idag hänvisar framför allt till klimatförändringarna och att det inte är hållbart att erbjuda fysiska utbyten i framtiden. Även politiska skeenden och pandemier nämns som orsaker till minskat utbyten i framtiden. Digitala utbyten diskuteras även här som ett alternativ för framtida utbyten.

Vi frågade även vilket land eller vilken region som respondenterna trodde skulle vara mest populära för studenter år 2050 att åka på utbyte till. Respondenterna kunde här välja mellan följande svarsalternativ:

1. USA/Nordamerika
2. Kina/Östasien
3. Mellanöstern
4. Ryssland
5. EU/Europa
6. Afrika
7. Sydamerika
8. Oceanien
9. Annat

Tabell 26: Mest populär region år 2050

Vilket land eller vilken region tror du kommer vara mest populärt för studenter vid LU att åka på utbyte till år 2050?	Antal svar	%
1. USA/Nordamerika	321	16,5%
2. Kina/Östasien	684	35,2%
3. Mellanöstern	53	2,7%
4. Ryssland	15	0,8%
5. EU/Europa	612	31,5%
6. Afrika	136	7,0%
7. Sydamerika	38	2,0%
8. Oceanien	59	3,0%
9. Annat	23	1,2%
SUMMA	1 941	100,0%

Flest röster, 684 stycken, fick Kina/Östasien. Näst flest röster, 612 stycken, fick EU/Europa och på tredje plats hamnade USA/Nordamerika med 321 stycken. 1 941 respondenter besvarade frågan.

Jämför vi respondenternas förväntningar med fördelningen av utbyten vid Lunds universitet för läsåret 2018/19, kan vi se en del diskrepanser. 43 % av LUs utbyten gick läsåret 18/19 till EU/Europa. Respondenterna väntar sig att denna andel ska minska till 32 %. 23 % av utbytena läsåret 18/19 gick till USA/Nordamerika; respondenterna väntar sig att del ska minska till 17 %. Utbyten till Oceanien väntas minska från 11 % till 3 %. I stället ser respondenterna att vi kommer få en rejäl ökning för utbyten till Kina/Asien från dagens 18 % till 35 % och även för Afrika från 1 % till 7 %. Det verkar alltså som att respondenterna tror att det kommer att ske en omorientering från västerländska och ofta engelskspråkiga länder till nya regioner med andra traditioner, kulturer och språk.

8.2.4 Framtida tvärvetenskapliga inslag i respondenternas utbildning

Tabell 27: Tvärvetenskapliga inslag i din utbildning i framtiden, (procent)

Ämne	Antal svar	%
Ekonomi	160	13
Humaniora	116	9
Juridik	33	3
Agronomi	6	0
Konst	8	1
Teknik	314	25
Naturvetenskap	176	14
Medicin	96	8
Teknik/naturvetenskap	60	5
Samhällsvetenskap	319	25
Miljö	151	12
Etik	37	3
Övrigt	163	13
Utbildningen är redan tvärvetenskaplig	218	17
Ja (ospecificerat)	38	3
Nej	107	8

Kommentar: Frågan löd "Att olika ämnen kombineras för att belysa ett tema från flera olika perspektiv brukar kallas tvärvetenskap. Utgå från den utbildning du studerar idag. Tror du att den utbildningen i framtiden kommer att kompletteras med inslag från andra ämnen? I så fall, från vilka andra ämnen?" Summan överstiger 100% då upp till tre svar kodats. Tabellen visar huvudsakligt ämnesområde baserat på fakultet eller motsvarande. Procentbasen utgörs av de som svarat på frågan.

Tabell 27 visar resultatet för frågan om framtidens inslag av tvärvetenskap. Med utgångspunkt i den ut-

bildning respondenten läser idag efterfrågas vilket eller vilka ämnen respondenten tror kommer komplettera utbildningen i framtiden. Frågan har ett fritextformat och respondenten kunde, utan tillgång till förvalda alternativ, skriva ett eller flera ämnen. I arbetet med kodningen har dock antalet svar som analyseras begränsats till tre; resultatet i tabell 27 är således baserat på upp till tre svar per respondent. Kategorierna i tabellen visar huvudsakligt ämnesområde baserat på fakultet eller motsvarande och är en sammanslagning av flera underkategorier inom respektive ämnesområde. Resultatet visar att flest tror att teknik- och samhällsvetenskapliga ämnen (25 %) kommer komplettera deras utbildning i framtiden, följt av ekonomi- (13 %) och miljöfrågor (12 %). 17 % anser att deras utbildning redan är tvärvetenskaplig och 13 % av svaren placeras i kategorin övrigt⁷. Ämnen inom humaniora uppges av 9 % och medicin av 8 % av de svarande. Något mindre nämnda ämnesområden är juridik, etik, agronomi (3 %), konst (1 %) och de tvärvetenskapliga ämnesområdena inom teknik/naturvetenskap⁸ (5 %). 3 % svarar att de tror att deras utbildning i framtiden kommer kompletteras med inslag från andra ämnen utan att specificera ämnesområde, och 8 % tror inte att deras utbildning kommer få tvärvetenskapliga inslag i framtiden.

Intressant att notera är att 17 % av respondenterna menar att deras utbildning redan är tvärvetenskaplig. Även om det inte bidrar till vår förståelse för studenternas framtidsbilder så kan resultatet i sig upplevas som positivt eftersom det ligger i linje med LU:s vision om ökat utbyte över ämnesgränser. Det kan även noteras att en klar majoritet av respondenterna är av åsikten att framtiden innehåller mer tvärvetenskap av olika karaktär då endast 8 % inte tror att deras utbildning kommer bli mer tvärvetenskaplig.

Eftersom frågan om tvärvetenskapliga kombinationer tar avstamp i vilket ämne respondenterna studerade vid svarstillfället, ser vi stora möjligheter till vidare analys genom att titta närmare på respondenternas nuvarande fakultetstillhörighet.

I tabell 27 kan vi se att de flesta föreställer sig att teknik- och samhällsvetenskapliga ämnen kommer vara de som kompletterar deras nuvarande ämnen i framtiden. En förklaring till detta tycks ha att göra med fördelningen av andelen studenter från olika fakulteter som svarade på enkäten. Enligt fritextsvaren verkar det vanligt förekommande att respondenter tror att deras nuvarande studieämne kommer kompletteras av andra, idag närliggande discipliner. Då

7. Kategorin 'övrigt' omfattar svar som ej kan placeras i huvudkategorier och omfattar svar med för stor variation för att bilda ytterligare kategorier

8. Omfattar ämnena fysik, kemi, matematik och biokemi

respondenter från LTH och S utgör den största andelen av respondenter innebär det att tekniska och samhällsvetenskapliga ämnen får många röster i egenskap av att vara närliggande till de grupperna av respondenter med störst svarsfrekvens. Men vi kan också se att det är vanligt för respondenter från tekniska/medicinska/naturvetenskapliga ämnen att föreställa sig hur deras utbildning kommer att kompletteras av mer samhällsvetenskapliga ämnen. I fritextsvaren lyfts till exempel psykologi, ekonomi/management och statsvetenskap fram som möjliga, framtida inslag. Samma sak gäller i omvänd riktning; respondenter som studerar samhällsvetenskapliga ämnen tror på fler tekniska eller naturvetenskapliga inslag. Här förekommer programmering och miljövetenskap som exempel. Att tekniska och samhällsvetenskapliga ämnen nämns som mest troliga som framtida tvärvetenskapliga inslag kan därför förstås utifrån en slags dubbel tendens: dels att respondenterna i hög grad föreställer sig samarbeten med närliggande ämnen, men också föreställer sig att det egna ämnet i framtiden behöver kompletteras av ämnen som idag har en helt annan hemvist på universitetet än den fakultet man själv läser vid.

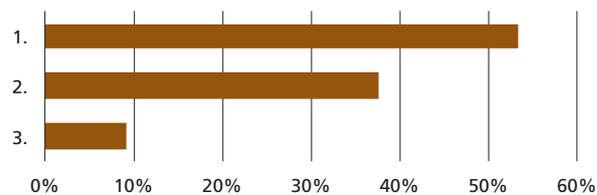
Intressant att notera från fritextsvaren är att Miljö/hållbarhet, Datavetenskap/Programmering och AI lyfts fram av respondenter från nästan alla fakulteter som möjliga framtida tvärvetenskapliga inslag i den egna utbildningen. Att framför allt respondenter från naturvetenskaplig och teknisk fakultet lyfter fram betydelsen av mer etik i framtidens utbildningar är ett annat resultat värt att notera.

8.2.5 Inflytande från externa aktörer

Ett annat tema som intresserade oss i relation till framtidens utbildning var hur respondenterna ser på hur universitetsutbildningar formas och vilka som har inflytande över utbildningarna. Vi frågade därför om respondenterna trodde att externa aktörer (exemplifierade som aktörer från näringslivet eller politiken) skulle ha ett större, mindre eller samma inflytande över utbildningarna vid LU år 2050 jämfört med idag.

Tabell 28: Externa aktörers inflytande

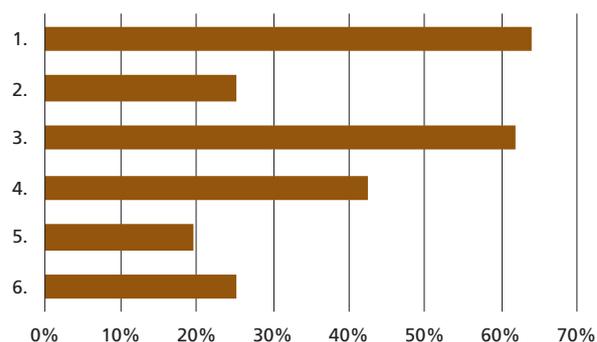
Tror du att externa aktörer (t.ex. från näringslivet eller politiken) kommer ha ett större eller mindre inflytande över utbildningarna vid LU år 2050, jämfört med idag?	Antal svar	%
1. Ett större inflytande	1 034	53,2%
2. Samma inflytande som idag	731	37,6%
3. Ett mindre inflytande	177	9,1%
SUMMA	1 942	100,0%

Flest respondenter, 1 034 stycken, uppgav att de trodde att externa aktörer kommer ha ett större inflytande år 2050 jämfört med idag. 731 respondenter menade att externa aktörer kommer ha samma inflytande år 2050 som idag. 177 respondenter trodde i stället att externa aktörer kommer ha mindre inflytande över utbildningarna år 2050 jämfört med idag. 1942 respondenter besvarade frågan.

Tabell 29: Effekter av externa aktörers inflytande

Vilka effekter tror du att ett större inflytande från externa aktörer kommer att ge?	Antal svar	%
1. Förändringar i utbildningsutbudet, t.ex. hur många utbildningar som ges och hur många platser som erbjuds	1 179	63,9%
2. Förändringar i antagnings- och behörighetskrav	463	25,1%
3. Ändrade krav på arbetsmarknadsanknytning i utbildningarna, t.ex. genom mer praktikmoment eller föreläsare från näringslivet	1 139	61,8%
4. Förändringar i utbildningarnas innehåll, t.ex. vilken litteratur som används	786	42,6%
5. Förändringar i utbildningarnas längd	358	19,4%
6. Ändrade krav på uppföljning av var studenterna hamnar efter sin utbildning	464	25,2%
SUMMA	4 389	238,0%

Vi frågade även respondenterna vilka effekter de trodde att ett eventuellt ökat inflytande från externa aktörer skulle kunna ge. Flest svar fick svarsalternativen Förändringar i utbildningsutbudet samt Ändrade krav på arbetsmarknadsanknytning.

Även till den här frågan hade respondenterna möjlighet att lämna en fritextkommentar. Många resonerar både positivt och negativt kring externa aktörers potentiella påverkan (även om fler är negativa

än positiva). Ett vanligt förekommande resonemang är att en större extern påverkan å ena sidan kan innebära en tydligare koppling till arbetslivet under studierna, men å andra sidan kan innebära inskränkningar då näringsliv/staten styr undervisningsutbudet mot det som ger en tydlig avkastning i form av arbetskraft. Universitetets akademiska frihet och autonomi diskuteras, och ökat inflytande av externa aktörer ses som ett potentiellt hot mot denna frihet. Rapportförfattarna upplever att de resonemang som förs av respondenterna på flera sätt liknar det som förs av övrig personal på universitetet. Detta tyder på en medvetenhet bland respondenterna kring frågan om externa aktörer.

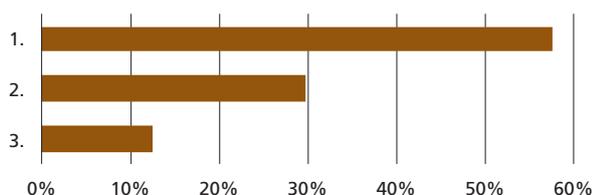
8.2.6 Syn på den egna framtiden och samhällets framtid

Vi var även intresserade av om och i så fall hur respondenternas tid på LU påverkat deras syn på framtiden. Vi delade upp den här frågan i två olika underfrågor; en om hur universitetstiden påverkat synen på respondentens egen framtid och en om hur universitetstiden påverkat synen på samhällets framtid. Respondenterna kunde välja mellan tre svarsalternativ i båda underfrågorna:

1. Min tid på universitetet har gett mig en mer positiv syn på min egen/samhällets framtid
2. Min tid på universitetet har inte påverkat min syn på min egen/samhällets framtid
3. Min tid på universitetet har gett mig en mer negativ syn på min egen/samhällets framtid

Tabell 30: Syn på den egna framtiden

Hur har din tid på universitetet påverkat din syn på din egen framtid?	Antal svar	%
1. Min tid på universitetet har gett mig en mer positiv syn på min egen framtid	1 117	57,6%
2. Min tid på universitetet har inte påverkat min syn på min egen framtid	577	29,8%
3. Min tid på universitetet har gett mig en mer negativ syn på min egen framtid	245	12,6%
SUMMA	1 939	100,0%

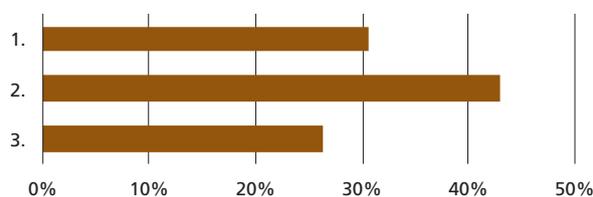
1 117 respondenter uppgav att tiden på universitetet gett dem en mer positiv syn på den egna framtiden, medan 577 menade att tiden på universitetet inte påverkat deras syn på den egna framtiden och 245 tyckte att tiden på universitetet hade gett dem en mer

negativ syn på den egna framtiden. 1 939 respondenter besvarade frågan.

Vi ser tydligt att majoriteten av respondenterna menar att tiden vid universitetet har påverkat synen på den egna framtiden positivt.

Tabell 31: Syn på samhällets framtid

Hur har din tid på universitetet påverkat din bild av samhällets framtid?	Antal svar	%
1. Min tid på universitetet har gett mig en mer positiv syn på samhällets framtid	592	30,6%
2. Min tid på universitetet har inte påverkat min syn på samhällets framtid	833	43,1%
3. Min tid på universitetet har gett mig en mer negativ syn på samhällets framtid	509	26,3%
SUMMA	1 934	100,0%

När det gäller samhällets framtid, är spridningen mellan svarsalternativen jämnare. 833 respondenter uppgav att tiden på universitetet inte påverkat deras syn på samhällets framtid, medan 592 uppgav att universitetstiden gett de en mer positiv syn på samhällets framtid och 509 uppgav att universitetstiden gett de en mer negativ syn på samhällets framtid. 1 934 respondenter besvarade frågan.

Utöver de två flervalsfrågorna som ställdes kring hur tiden på universitetet påverkat synen på den egna och samhällets framtid ställdes två fritextfrågor där de svarande själva kunde formulera ett svar kring på vilket sätt de påverkats. Följdfrågornas formulering var "På vilket sätt?" [har din tid på universitetet påverkat din bild av din egen/samhällets framtid]. En första distinktion av svaren kan göras med bakgrund av respondentens svar på tillhörande flervalsfrågor, alltså om respondenten svarat att universitetet gett en mer positiv, negativ eller opåverkad syn på framtiden. Totalt har 869 personer svarat på fritextfrågan om på vilket sätt universitetet påverkat synen på den egna framtiden. Av dessa har 68 % svarat att universitetstiden gett en mer positiv syn på den egna framtiden, 21 % att universitetstiden gett en mer negativ syn och 11 % att universitetet inte påverkat synen på den egna framtiden. 705 personer har svarat på fritextfrågan för på vilket sätt universitetet påverkat synen på samhällets framtid. Av dessa uppgav 38 % att universitetet har gett en mer positiv syn på samhällets framtid, 44 %

att de fått en mer negativ syn och 19 % att universitetstiden inte påverkat synen på samhällets framtid.

Positiv syn på den egna framtiden

Fritextsvaren för de som angett att de är positiva till den egna framtiden kan sammanfattas i fyra punkter. Den första punkten rör arbetsliv där de svarande beskriver att universitetstiden gett inblick till framtida yrkesliv samt förberett dem för framtida arbetsliv. Exempelvis nämns att de bättre vet vilka jobb de kan och vill söka, samt att de via sin utbildning bättre kan positionera sig på arbetsmarknaden.

”Har numera specialkompetens vilket gör mig mer attraktiv på arbetsmarknaden. Har fler möjligheter än jag hade innan jag började studera.”

”Tror mig positionera mig bättre på arbetsmarknaden. Har även fått mer kompetens att förverkliga egna idéer.”

”Fått mer inblick i vad jag kan arbeta med efter examen och framför allt vad jag vill arbeta med”

Den andra punkten handlar om beskrivningar av att universitetstiden gjort att de svarande upplever sig bättre rustade för framtiden i allmänhet. Exempel på detta är att svarande beskriver att de fått riktning och klarhet kring den egna framtiden, och att ny kunskap bidragit till att respondenterna bättre vet vad de vill, och vad de är intresserade av att fördjupa sig i.

”Jag har fått utforska vad jag är intresserad av och inte, vilket klargör hur min väg in i framtiden kan urarta sig, har gett mer tydlighet.”

”Jag har fått en bättre förståelse för vad jag vill syssla med i framtiden jämfört med innan.”

Den tredje punkten omfattar beskrivningar av att universitetstiden gett nya färdigheter, kompetenser såväl som att man fått mer självförtroende. Dessa svar handlar om att utbildningen erbjudit nya perspektiv, förbättrat den analytiska förmågan och bidragit till större tilltro till den egna förmågan.

”Det har fått indirekt fått mig att vidga mina vyer, anta andras perspektiv, och vara mer kritisk. Den har gett mig verktyg att fullborda min potential.”

”Programinnehållet har gett mig en stabil kunskapsbas. Det har både ökat tron på min egen förmåga och på mina framtida möjligheter.”

Den fjärde punkten handlar om beskrivningar av att universitetstiden gjort att studenterna upplever att de med sin utbildning kan bidra till en positiv samhällsutveckling. Exempelvis beskriver svaranden att de har

erhållit kunskap och kompetenser som kan användas till att påverka och förändra samhället till det bättre.

”Genom min utbildning har jag tagit ansvar för att få kunskaper som kan bidra till en positiv samhällsutveckling.”

”I have a better understanding of my capabilities and how I can have a positive effect on society”

Negativ syn på den egna framtiden

Fritextsvaren för de som angett att de är negativa till den egna framtiden omfattar två punkter, negativa uppfattningar av samhällsklimatet och olika aspekter av arbetslivet. Likt de som är positiva till den egna framtiden nämns alltså arbetsliv, men med skillnaden att dessa fritextsvar innefattar negativa upplevelser av framtida yrkesliv. En aspekt handlar om att respondenter känner sig dåligt förberedda inför arbetslivet samt att kopplingen mellan universitetsutbildningen och yrkeslivet är för svag. En andra aspekten gäller oro inför arbetslivet och att möjligheterna att få jobb i framtiden. Exempelvis nämns oro att få jobb inom det man utbildats till, att det är stor konkurrens om kvalificerade jobb och att arbetslösheten är hög.

”You end up with a lot of knowledge you have never applied in real life. I feel decisive and with a strong criteria but I haven't applied knowledge of my area directly before and that is something they want you to have when you apply to any job.”

”Delvis vet jag inte hur jag ska integreras på arbetsmarknaden i den riktning som jag utbildat mig och är intresserad av. ...”

”När jag började studera var jag inte medveten om hur hård konkurrensen var. Nu oroar jag mig över när jag kommer att få en anställning efter mina studier.”

Den andra punkten omfattar hänvisningar till samhällsklimatet där svaranden beskriver att de upplever sig negativt påverkad av Corona, att de är oroade inför samhället i allmänhet och miljön och klimat i synnerhet, samt att de upplever tvivel kring den egna framtiden baserat på samhällets framtid.

”Jag har tappat självförtroendet och är orolig för att komma tillbaka på arbetsmarknaden igen. Det beror inte på universitetet det beror på Corona”

”I och med att det gett mig mer utförlig kunskap om klimatproblemen och hur klimatarbetet går har jag blivit mer pessimistisk till världens framtid i allmänhet, vilket även påverkar min framtid. ...”

Opåverkad syn på den egna framtiden

Fritextsvaren för de som svarat att universitetstiden inte påverkat synen på den egna framtiden är jämförelsevis få (98 personer). En stor andel av fritextsvaren för denna grupp är "vet ej". Variansen är stor för resterande svar inom kategorin, exempelvis nämns att svarande redan haft en bild av den egna framtiden innan tiden på universitetet som de håller fast vid, att de med hänvisning till sin ålder redan har en klar uppfattning om den egna framtiden samt det i första hand inte är universitetet som påverkat synen på framtiden.

Positiv syn på samhällets framtid

Fritextsvaren för de som svarat att universitetstiden gett en mer positiv syn på samhällets framtid kan sammanfattas i tre punkter. Den första punkten omfattar svar som motiverar den positiva synen med en tilltro till andra människor. Svaren hänvisar till att man under universitetstiden mött människor som gör att man känner tillförsikt och hopp inför framtiden.

"Det är hoppingivande att träffa så många engagerade och nyfikna personer på samma ställe."

"Finns så många bra människor här som kommer göra stordåd när de kommer ut i världen."

"Träffar många individer som brinner för utveckling vilket ger mig hopp om att förändra samhällsklimatet, både nationellt och internationellt"

"Det finns många som verkligen kämpar för att samhället ska fortsätta utvecklas"

Den andra punkten gäller svar som betonar vikten av utbildning och att utbildning skapar möjlighet till påverkan och förändring. Svaren lyfter den egna förmågan att bidra till positiv samhällsutveckling via utbildning och kunskap. Gemensamt för dessa svar är att respondenternas tilltro till framtiden är grundat i att genom den egna förmågan kunna bidra till en positiv framtid genom kunskap.

"Inser att vi genom utbildning och engagemang kan förändra världen till det bättre"

"Jag har blivit mer medveten om de samhällsproblem som behöver lösas, samt de möjligheter och verktyg som finns till förfogande. Att lösa dessa problem ger mig framtidsoptimism."

"Studierna utvecklar och utmanar en att hitta lösningar och tankar på hur man kan förändra framtiden till det bättre"

Den tredje punkten omfattar motiveringar som hänvisar till en tilltro till innovation och framsteg. Svaren

beskriver att man tror på en positiv utveckling med hänvisning till de innovationer och framsteg som görs, och forskning samt vetenskap lyfts som nyckeln till en positiv samhällsutveckling.

"Vi har en del problem att ta tag i, men med gedigen forskning och innovation tror jag mänskligheten kan göra det bästa."

"Vetenskapen gör mycket mer framsteg varje dag än jag trodde innan mina studier."

"Genom forskning och utbildning blir synen positiv på samhällets framtid när jag ser alla förändringar, förbättringar och upptäckter som görs. ..."

Negativ syn på samhällets framtid

De fritextsvar som angett att tiden på universitetet gett en mer negativ syn på samhällets framtid kan sammanfattas i två punkter. Den första omfattar beskrivningar av en negativ samhällsutveckling, med huvudsakligt fokus på klimatet och miljön. Den andra punkten rör också samhällsutmaningar, där fokus för svaren handlar om att man fått ökad förståelse för omfattningen av framtidens utmaningar under tiden på universitetet. Dessa svar beskriver begränsningarna i att kunna möta samhällets utmaningar och svårigheterna att kunna förändra samhället.

"Ut ett klimatperspektiv sämre vy för man förstår innebörden och allvaret mer"

"Samhället tar inte itu med klimatförändringarna och miljöproblemen i den takt som behövs."

"Akademien har gjort mig medveten om hur långsamt det tar att få igenom beslut och faktiskt komma till sak och handling. Banbrytande forskning och viktiga beslut sinkas av långsamma processer och överväldigande administrativa bördor."

"Fått större förståelse för de komplexa problem vi står inför och hur långt samhället är ifrån att lösa dem."

Opåverkad syn på samhällets framtid

Fritextsvaren för de med opåverkad syn på samhällets framtid liknar de för de med opåverkad syn kring den egna framtiden. Även dessa jämförelsevis få (132 fritextsvar), varav en stor andel uppgett svar som "vet ej". Resterande svar visar stor variation, men många svar kopplar till individbaserade anledningar. Exempel på detta är att man endast läst en kort tid på universitetet och därmed inte påverkats i så stor utsträckning, att man redan innan universitetet hade en samhällssyn som inte ändrats under tiden man studerat, samt att synen på samhället främst inte formats av universitetet.

8.2.7 Universitetstidens relevans

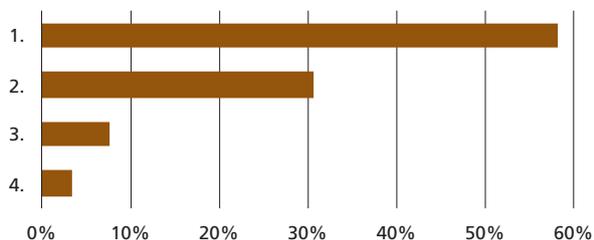
I en liknande fråga ville vi även undersöka hur relevant respondenterna ansåg att det de lärt sig under universitetstiden var. Även denna fråga delades upp i två underfrågor. Den första fokuserade på huruvida respondenterna trodde att det de lärt sig under universitetstiden är relevant för deras möjlighet att få ett jobb inom den sektor de vill jobba i. Den andra underfrågan handlade om huruvida respondenterna trodde att det de lärt sig under universitetstiden är relevant för samhällets möjligheter att möta framtidens utmaningar.

För båda underfrågorna fick respondenterna välja mellan följande svarsalternativ:

1. Väldigt relevant
2. Ganska relevant
3. Lite relevant
4. Inte alls relevant

Tabell 32: Relevans för framtida jobb

Din möjlighet att få ett jobb inom den sektor du vill jobba i	Antal svar	%
1. Väldigt relevant	1 128	58,2%
2. Ganska relevant	595	30,7%
3. Lite relevant	151	7,8%
4. Inte alls relevant	65	3,4%
SUMMA	1 939	100,0%

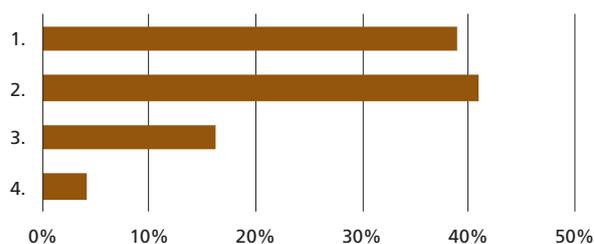
När det gäller respondentens möjligheter att få jobb inom en den sektor respondenten vill jobba inom, uppgav 1 128 respondenter att det de lärt sig vid universitetet varit väldigt relevant. 595 respondenter menade att det de lärt sig var ganska relevant för detta syfte. 151 respektive 65 respondenter uppgav att det de lärt sig var lite relevant respektive inte alls relevant för detta syfte. 1 939 respondenter besvarade frågan.

Den absoluta majoriteten av de svarande tror att det de lärt sig vid universitetet är relevant för att få det jobb respondenterna i framtiden vill ha. Det måste ses som positivt att detta är upplevelsen bland respondenterna idag. Det måste dock uppmärksammas att detta är ett oprövat antagande, alltså det respondenterna svarat på är huruvida man *tror* att det de lärt sig är relevant för jobb. Det vore intressant att kombinera detta resultat med en alumniundersökning för att

tydligare undersöka om kunskaperna faktiskt visade sig vara relevanta.

Tabell 33: Relevans för samhällets möjligheter att möta framtida utmaningar

Samhällets möjligheter att möta framtidens utmaningar	Antal svar	%
1. Väldigt relevant	747	38,8%
2. Ganska relevant	787	40,9%
3. Lite relevant	310	16,1%
4. Inte alls relevant	80	4,2%
SUMMA	1 924	100,0%

När det gäller samhällets möjligheter att möta framtidens utmaningar, uppgav 747 respondenter att det dom lärt sig vid universitetet varit väldigt relevant för detta syfte. 787 respondenter menade att det dom lärt sig varit ganska relevant för detta syfte. 310 respektive 80 uppgav att det dom lärt sig var lite relevant respektive inte alls relevant för detta syfte. 1 924 respondenter besvarade frågan.

Även här ser vi att majoriteten av de svarande tror att det man lärt sig vid universitetet har en hög relevans. Detta tyder på att de flesta svarande ser att det man lär sig har samhällsrelevans.

Som följdfråga till flervalsfrågorna om relevansen av tiden på universitetet för att få jobb och för samhällets möjlighet att möta framtidens utmaningar ställdes frågan "Beskriv på vilket sätt du tror att det du lärt dig under din tid på universitetet kommer att vara relevant för kategorierna i fråga 20." [få jobb inom den sektor du vill jobba i/samhällets möjlighet att möta framtidens utmaningar]. Följdfrågans fritextformat innebär att respondenterna fritt lämnat svar på frågan, utan tillgång till förvalda svarsalternativ. En konsekvens av detta är att svaren varierar i omfattning då vissa hänvisar till en av de två kategorierna (få jobb/möta samhällsutmaningar) och andra båda kategorierna. Totalt 894 personer svarade på fritextfrågan. De mest förekommande aspekterna kan sammanfattas i fyra punkter.

Den första punkten omfattar svar som kopplar relevansen av tiden på universitetet till framtida arbetsliv och möjligheten att få jobb. En aspekt gäller beskrivningar av utbildningen som en nödvändighet för att få jobb inom den sektor man vill arbeta inom. Antingen

för att man går en yrkesutbildning där utbildningen är ett krav inom professionen, eller att utbildningen är ett krav för inträde på arbetsmarknaden i allmänhet eller för möjlighet till jobb inom önskad bransch.

En andra aspekt gäller hänvisningar till utbildning som en validering av kunskap. Här beskrivs utbildning som ett formellt bevis som ger inträde till arbetsmarknaden, och en universitetsexamen som en validering av de färdigheter som efterfrågas inom den sektor man vill arbeta inom.

”Utan utbildningen så möter jag inte de krav arbetslivet kräver för den typen av arbete.” ”Jag blir legitimerad att jobba i ett yrke jag gillar, med goda möjligheter till anställning.”

”Samhället ställer högre och högre krav på mer utbildning och fördjupning. Min tid på universitetet uppfyller de formella kraven.”

”För egen del så tror jag att det främst är en examen som ökar mina möjligheter att få jobb inom sektorn, och till mindre grad de ökade kunskaperna ...”

Den andra punkten omfattar beskrivningar av värdet av kunskap och utbildning. Dessa svar hänvisar till ett allmänt värde av kunskap för att exempelvis kunna möta framtidens samhällsutmaningar. Utbildning beskrivs här kunna bidra till ökad förståelse för dessa utmaningar och kunskap kring hur de kan lösas. Här finns även svar som tillskriver ett allmänt värde av utbildning för framgång på ett individuellt plan, genom att ökade valmöjligheter och goda förutsättningar.

”Problemlösningstänkande. Kritisk granskning av det egna arbetet. Nyanserad bild av samhällets problem och deras lösningar.”

”An education always helps with facing future challenges, because it makes us better informed and better prepared to make good decisions or come up with innovative ideas.”

”Universitetsutbildning innebär ökade valmöjligheter i livet, på alla plan...”

Den tredje punkten rör beskrivningar av den egna förmågan och hur väl man anser sig rustas för framtiden. För de som anser universitetstiden som relevant beskrivs att man upplever sig ha utvecklat värdefulla färdigheter, fått ett större självförtroende och kompetens. Bland de som anser att tiden på universitetet har haft lite eller ingen relevans för möjligheten att få jobb/möta framtidens samhällsutmaningar upplever man sig dåligt rustad inför framtiden. Exempelvis upplevs kopplingen mellan utbildningen och arbetsli-

vet som för svag, samt att universitetet inte förbereder studenter för livet efter studierna.

”Jag har lärt mig mycket, och framför allt fått självförtroende. Jag vet att jag kan anta olika problem och utmaningar. ...”

”My programme has not prepared me for entry into the labour market at all – it hasn’t even been discussed.”

De fjärde och sista punkten hänvisar till möjligheten att möta framtidens samhällsutmaningar, där respondenten resonerar kring relevansen med utgångspunkt i sin framtida yrkesroll. Här beskrivs att man genom sitt framtida yrke kommer kunna bidra till att möta samhällets fortsatta behov av exempelvis läkare, jurister och lärare, eller att man i sitt yrke kommer kunna bidra till innovationer för att kunna exempelvis lösa miljö- och klimatutmaningar.

”Som jurist räknar jag med att få ett jobb pga den specialiserade kunskapen. Juridik kommer alltid behövas så länge det finns människor. Min kunskap kanske inte kan rädda framtiden men kan hjälpa till?”

”Vi kommer behöva ställa om samhället för att möta utmaningarna med klimatkrisen och där tror jag att jag kommer kunna vara med och bidra med kunskap om miljö etc.”

8.2.8 Framtida samhällsutmaningar

För att fortsätta utforska respondenternas bilder av framtiden, konstruerade vi även en fråga som behandlade vilka nutida samhällsutmaningar som respondenterna trodde skulle vara viktiga även år 2050. Vi delade därmed upp frågan i 11 underfrågor, en för varje nutida samhällsutmaning vi bad respondenterna uttala sig om. Underfrågorna berörde följande samhällsutmaningar:

- Klimatförändringar
- Ekonomiska kriser
- Politisk extremism
- Epidemier och pandemier
- Integrations- och migrationsfrågor
- Militära konflikter
- Jämställdhet och mångfald
- Klyftor mellan fattiga och rika
- Användning av artificiell intelligens
- Framtidens arbetsmarknadsregler och välfärdssystem
- Faktaresistens

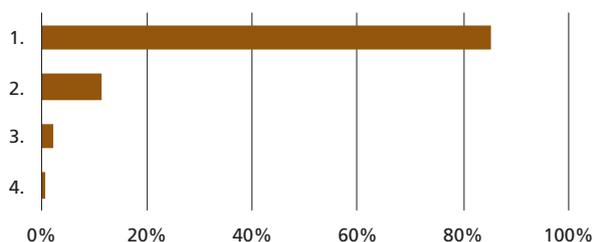
För samtliga samhällsutmaningar fick respondenterna välja mellan följande svarsalternativ, för att beskriva

hur viktiga de trodde att en viss samhällsutmaning kommer vara år 2050:

1. Mycket viktig
2. Ganska viktig
3. Inte särskilt viktigt
4. Inte alls viktigt

Tabell 34: Klimatförändringar

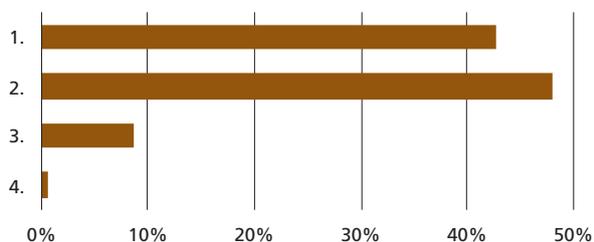
Klimatförändringar	Antal svar	%
1. Mycket viktig	1 650	85,2%
2. Ganska viktig	225	11,6%
3. Inte särskilt viktigt	45	2,3%
4. Inte alls viktigt	16	0,8%
SUMMA	1 936	100,0%

När det gäller klimatförändringar menade majoriteten, 1 650 respondenter, att den här samhällsutmaningen kommer vara mycket viktig år 2050. 225 respondenter uppgav att klimatförändringar kommer vara ganska viktigt år 2050. 45 respektive 16 respondenter uppgav att klimatförändringar inte kommer vara särskilt viktigt respektive inte alls viktigt år 2050. 1 936 respondenter besvarade frågan.

Tabell 35: Ekonomiska kriser

Ekonomiska kriser	Antal svar	%
1. Mycket viktig	820	42,6%
2. Ganska viktig	924	48,0%
3. Inte särskilt viktigt	169	8,8%
4. Inte alls viktigt	11	0,6%
SUMMA	1 924	100,0%

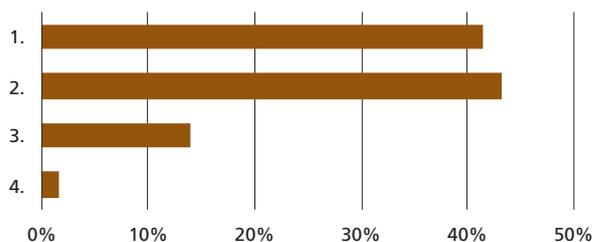

För ekonomiska kriser, menade 820 respondenter att denna samhällsutmaning kommer vara väldigt viktigt år 2050. 924 respondenter menar att ekonomiska kriser kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 169 respektive 11 respondenter uppger att ekonomiska kriser inte kommer vara särskilt viktigt

respektive inte alls viktigt år 2050. 1 924 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 36: Politisk extremism

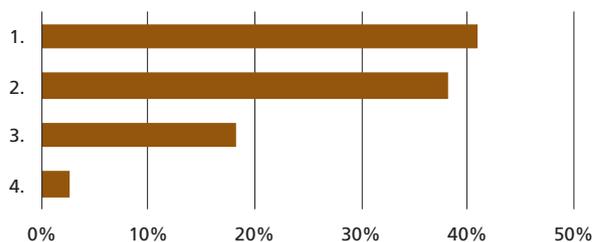
Politisk extremism	Antal svar	%
1. Mycket viktig	793	41,3%
2. Ganska viktig	830	43,3%
3. Inte särskilt viktigt	266	13,9%
4. Inte alls viktigt	29	1,5%
SUMMA	1 918	100,0%

Vad gäller politisk extremism tror 793 respondenter att detta kommer vara en mycket viktig samhällsutmaning år 2050. 830 respondenter tror att politisk extremism kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 266 respektive 29 respondenter tror att politisk extremism inte kommer vara en särskilt viktigt eller inte alls viktigt samhällsutmaning år 2050. 1 918 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 37: Epidemier och pandemier

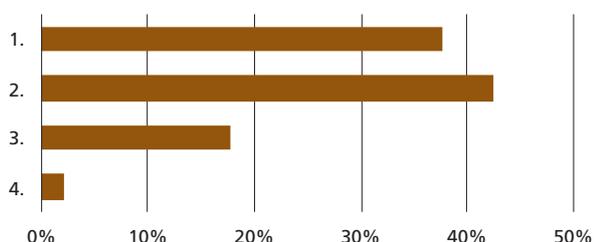
Epidemier och pandemier	Antal svar	%
1. Mycket viktig	791	41,0%
2. Ganska viktig	735	38,1%
3. Inte särskilt viktigt	354	18,3%
4. Inte alls viktigt	50	2,6%
SUMMA	1 930	100,0%

För epidemier och pandemier menar 791 respondenter att detta kommer vara en mycket viktig samhällsutmaning år 2050. 735 respondenter menar att epidemier och pandemier kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 354 respektive 50 respondenter menar att epidemier och pandemier inte kommer vara en särskilt viktigt respektive inte alls en viktig samhällsutmaning år 2050. 1 930 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 38: Integrations- och migrationsfrågor

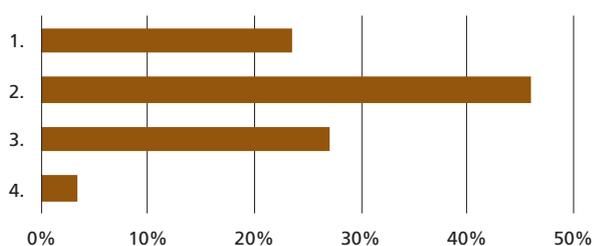
Integrations- och migrationsfrågor	Antal svar	%
1. Mycket viktig	727	37,7%
2. Ganska viktig	816	42,4%
3. Inte särskilt viktigt	343	17,8%
4. Inte alls viktig	40	2,1%
SUMMA	1 926	100,0%

När det gäller integrations- och migrationsfrågor tror 727 respondenter att detta kommer vara en mycket viktig samhällsutmaning år 2050. 816 respondenter menar att detta kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 343 respektive 40 respondenter menar att integrations- och migrationsfrågor inte kommer vara särskilt viktigt respektive inte alls en viktig samhällsutmaning år 2050. 1 926 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 39: Militära konflikter

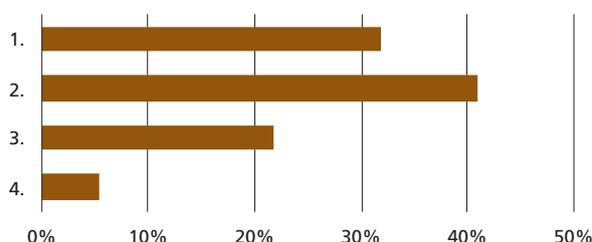
Militära konflikter	Antal svar	%
1. Mycket viktig	454	23,6%
2. Ganska viktig	885	46,0%
3. Inte särskilt viktigt	520	27,0%
4. Inte alls viktig	65	3,4%
SUMMA	1 924	100,0%

För militära konflikter tror 454 respondenter att detta kommer vara en mycket viktig samhällsutmaning år 2050. 885 respondenter tror att militära konflikter kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 520 respektive 65 respondenter menar att detta inte kommer vara en särskilt viktig respektive inte alls en viktig samhällsutmaning år 2050. 1 924 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 40: Jämställdhet och mångfald

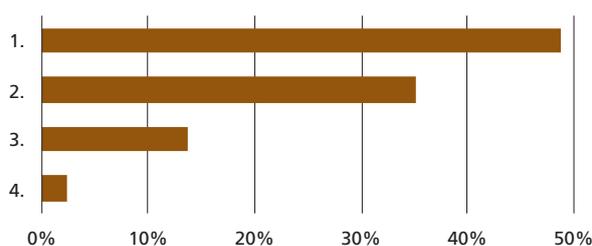
Jämställdhet och mångfald	Antal svar	%
1. Mycket viktig	610	31,9%
2. Ganska viktig	783	40,9%
3. Inte särskilt viktigt	419	21,9%
4. Inte alls viktig	103	5,4%
SUMMA	1 915	100,0%

Vad gäller jämställdhet och mångfald menar 610 respondenter att detta kommer vara en mycket viktig samhällsutmaning år 2050. 783 respondenter menar att detta kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 419 respektive 103 respondenter menar att jämställdhet och mångfald inte kommer vara en särskilt viktigt respektive inte alls en viktig samhällsutmaning år 2050. 1 915 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 41: Klyftor mellan fattiga och rika

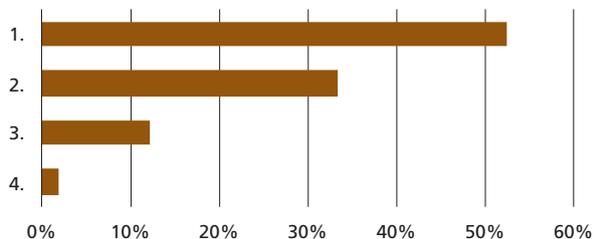
Klyftor mellan fattiga och rika	Antal svar	%
1. Mycket viktig	942	48,9%
2. Ganska viktig	679	35,2%
3. Inte särskilt viktigt	263	13,6%
4. Inte alls viktig	43	2,2%
SUMMA	1 927	100,0%

När det gäller klyftor mellan fattiga och rika tror 942 respondenter att detta kommer vara en mycket viktig samhällsutmaning år 2050. 679 respondenter tror att detta kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 263 respektive 43 respondenter menar att klyftor mellan fattiga och rika inte kommer vara en särskilt viktig samhällsutmaning respektive inte alls en viktig samhällsutmaning år 2050. 1 927 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 42: Användning av artificiell intelligens

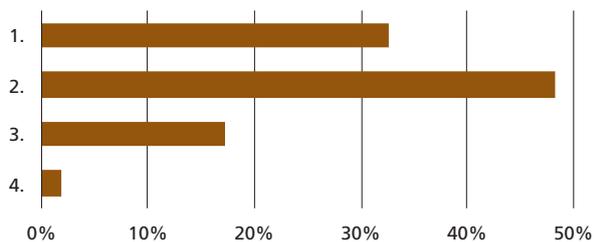
Användning av artificiell intelligens	Antal svar	%
1. Mycket viktig	1 010	52,5%
2. Ganska viktig	643	33,4%
3. Inte särskilt viktigt	237	12,3%
4. Inte alls viktig	34	1,8%
SUMMA	1 924	100,0%

För användning av artificiell intelligens tror 1 010 respondenter att detta kommer vara en mycket viktig samhällsutmaning år 2050. 643 respondenter tror att detta kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 237 respektive 34 respondenter menar att användning av artificiell intelligens inte kommer vara en särskilt viktig respektive inte alls en viktig samhällsutmaning år 2050. 1 924 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 43: Framtidens arbetsmarknadsregler och välfärdssystem

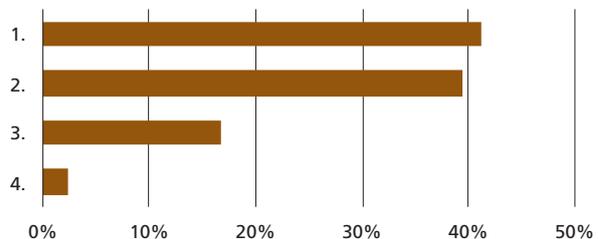
Framtidens arbetsmarknadsregler och välfärdssystem	Antal svar	%
1. Mycket viktig	625	32,6%
2. Ganska viktig	927	48,3%
3. Inte särskilt viktigt	331	17,2%
4. Inte alls viktig	36	1,9%
SUMMA	1 919	100,0%

Vad gäller framtidens arbetsmarknadsregler och välfärdssystem menar 625 respondenter att detta kommer vara en mycket viktig samhällsutmaning år 2050. 927 respondenter menar att detta kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 331 respektive 36 respondenter menar att framtidens arbetsmarknadsregler och välfärdssystem inte kommer vara en särskilt viktig respektive inte alls en viktig samhällsutmaning år 2050. 1 919 respondenter har besvarat frågan.

Tabell 44: Faktaresistens

Faktaresistens	Antal svar	%
1. Mycket viktig	786	41,2%
2. Ganska viktig	755	39,5%
3. Inte särskilt viktigt	322	16,9%
4. Inte alls viktig	47	2,5%
SUMMA	1 910	100,0%

När det gäller faktaresistens tror 786 respondenter att detta kommer vara en mycket viktig samhällsutmaning år 2050. 755 respondenter menar att detta kommer vara en ganska viktig samhällsutmaning år 2050. 322 respektive 47 tror att faktaresistens inte kommer vara ett särskilt viktigt respektive inte alls en viktig samhällsutmaning år 2050.

Resultaten visar att respondenterna ser att alla samhällsutmaningar som vi listat fortsatt kommer vara mycket viktiga i framtiden (år 2050). Respondenterna har alltså inte pekat ut någon utmaning som oviktig i framtiden. Bland de resultat som sticker ut är den stora samstämmigheten i frågan om klimatförändringar, där den absoluta majoriteten tror att denna utmaning kommer vara mycket viktig, värd att notera. Militära konflikter är den utmaning som flest respondenter identifierat som inte särskilt viktigt eller inte alls viktigt. Detta sticker ut i jämförelse med de andra föreslagna utmaningarna. Här kan det vara värt att notera att enkäten genomfördes innan kriget i Ukraina bröt ut, och det möjligt att resultatet hade sett annorlunda ut om undersökningen genomförts efter krigets början.

En aspekt vi övervägde var hur känsliga utmaningarnas förväntade framtida betydelse var för aktualitet i dagens samhällsdebatt. Här kan vi uppmärksamma frågan om epidemier och pandemier. Trots att enkäten genomfördes under pågående Corona-pandemi är det inte den samhällsutmaning som fått flest svar som säger att den kommer vara i mycket viktig. Det verkar alltså inte i denna fråga som att frågans stora aktualitet har gjort den relativt mer viktig än klimatomställningen.

Även för denna fråga gavs respondenterna möjlighet att lämna en kommentar. Eftersom det totalt är relativt få svar (217 fritextsvar) och respondenterna kan kommentera en/flera/alla av de ovanstående samhällsutmaningar är svaren oerhört spretiga.

Sammanfattningen bör därför ses som exempel på kommentarer snarare än som ett representativt urval av kommentarerna. Generellt är det stort fokus på klimatförändringarna samt effekten av klimatförändringarna. Svaranden pekar på att även andra samhällsutmaningar kommer bli mer viktiga till följd av klimatförändringarna, däribland migration- och integrationsfrågor, växande klyftor mellan fattiga och rika samt politisk extremism. Vissa svar menar att flera eller alla listade samhällsutmaningar är besläktade, alltså att samhällsproblem spänner över flera områden. Exempelvis nämns att klimatförändringar kan/ bör kopplas med politisk extremism och faktaresistens. Få eller inga kommentarer gäller kategorierna ekonomiska kriser, framtidens arbetsmarknadsregler och välfärdsystem, epidemier och pandemier och AI. Vissa respondenter ifrågasätter valet av svarsalternativ, alltså de listade samhällsutmaningarna som är inkluderade i enkäten. Vissa av de som anser att alla av de lista samhällsutmaningarna är mycket viktiga, men att man genom att välja svarsalternativet "mycket viktigt" för alla utmaningar riskerar att försvaga jämförelsevärden. Distinktionen mellan vad man tror och hoppas påpekas också. I de fall man uppgett utmaningar som mindre viktiga påpekas även att detta inte nödvändigtvis är för frågorna inte kommer att vara fortsatt viktiga, utan snarare för att (förhoppningsvis) utmaningarna redan har lösts (ex. jämställdhet och mångfald). En del kommentarer gäller frågor kring vad som menas med faktaresistens, vilket tyder på att respondenterna inte förstod denna formulering med den automatik vi väntade oss.

Förutom möjligheten att lämna en kommentar till denna flervalfråga, fick respondenterna även en ren fritextfråga ifall det fanns någon annan utmaning respondenterna tror kommer vara särskilt viktig år 2050. Tabell 45 nedan visar fritextsvaren för frågan om framtidens samhällsutmaningar.

Tabell 45: Ytterligare samhällsutmaningar år 2050, (procent)

Område	Andel
Demografisk utveckling	4
Etik/moral/integritet	2
Polarisering/växande klyftor	2
Miljö/hållbarhet/klimatförändringar	11
Säkerhet/Brott/Krig/konflikter	3
Demokrati/demokratiska processer	4
Teknisk utveckling/digitalisering/automatisering	4
Utbildning	4
Resursbrist	7
Hälsa	8
Missinformation	2
Segregation/migration	2
Ekonomi/Företagsansvar	4
Kulturens roll och överlevnad	1
Politik och politiska processer	5
Natur/djur- och växtliv	2
Rymdfärd/rymden	1
Arbetsmarknad/arbetsliv	4
Välstånd/välfärd	2
Överlevnad	1
Övrigt	6
Vet ej	10
Nej	11
Antal	617
SUMMA	100

Kommentar: Frågan löd: "Finns det någon annan utmaning du tror kommer vara särskilt viktig år 2050?" Frågan är en följdfråga till frågan "Nedan listas några samhällsutmaningar som är aktuella idag. Hur viktiga tror du att följande utmaningar kommer att vara år 2050?" Frågan erbjuder respondenterna möjlighet att via fritextsvar lämna ytterligare svar på framtida utmaningar utöver föregående frågas listade samhällsutmaningar. Procentbasen utgörs av de som svarat på frågan.

Totalt har 617 respondenter uppgett ytterligare samhällsutmaningar som de tror kommer vara särskilt viktiga år 2050. Den samhällsutmaning som flest nämner är miljön (11 %). Därefter nämns hälsorelaterade frågor (8 %) och resursbrist⁹ (7 %). 11 % tror inte att det finns någon ytterligare utmaning som kommer vara viktig år 2050, 10 % vet ej och 6 % av svaren har placerats i kategorin övrigt¹⁰. Respondenterna tycks alltså inte ha lyft några helt andra kategorier än de som vi redan berört med våra listade utmaningar, utan

9. Avser fortsatt tillgång av exempelvis vatten, mat och energi.

10. Kategorin 'övrigt' omfattar svar som ej kan placeras i huvudkategorierna och omfattar svar med för stor variation för att bilda ytterligare kategorier

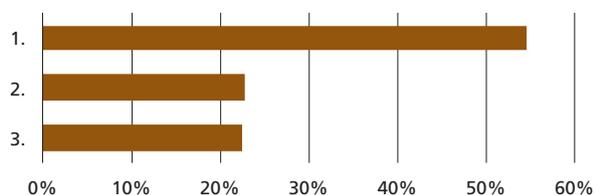
snarare kompletterat några av våra utmaningar med fler nyanser. Till exempel har man lyft fram hållbarhet i stället för bara klimatförändringar och hälsa i stället för bara epidemier och pandemier.

8.2.9 Framtiden i allmänhet

I slutet av enkäten inkluderar vi en fråga om huruvida respondenterna i allmänhet ser ljust på framtiden eller inte. Respondenterna kunde här välja mellan svarsalternativen Ja, Nej och Vet ej.

Tabell 46: Syn på framtiden i allmänhet

I allmänhet, ser du ljust på framtiden?	Antal svar	%
Ja	1 060	54,6%
Nej	444	22,9%
Vet ej	439	22,6%
SUMMA	1 943	100,0%

Svaren fördelades ganska jämnt mellan respondenter som ser positivt på framtiden och respondenter som uppger att de inte vet eller ser negativt på framtiden. 1 060 respondenter valde svarsalternativ Ja, 444 respondenter valde Nej och 439 respondenter valde svarsalternativ Vet ej. 1 943 respondenter besvarade frågan.

Även här kunde respondenterna lämna en fritextkommentar. Många nämner att vi står inför stora utmaningar, främst nämns klimatkrisen men även växande klyftor mellan fattiga och rika samt polariseringen i samhället. Svaranden nämner antingen detta som anledningen till att de inte ser ljust på framtiden, eller så påpekar de att trots dessa utmaningar så har vi stora möjligheter att lösa/hantera dessa utmaningar. Många ser positivt på sin egen framtid, men är mindre positiva till samhällsutvecklingen i stort. De vanligaste sakerna att nämna är klimatkrisen och samhällsutmaningar generellt, att man ser ljust på sin egen framtid, men inte samhällets eller kommande generationers.

8.2.10 Lunds universitets framtida utbildning

En fråga ställdes kring vad universitetet kan förändra i sina utbildningar för att studenter från Lunds universitet bättre ska kunna bidra till att lösa framtidens samhällsutmaningar. Frågans fritextformat innebar att respondenten fritt lämnade ett eller flera svar, utan tillgång till förvalda alternativ. Frågans formulering var "Vad kan Lunds universitet förändra i sina utbildningar

för att studenter som utexamineras härifrån bättre ska kunna bidra till att lösa framtida samhällsutmaningar?" Totalt svarade 927 personer på frågan och de mest vanligt förekommande svaren kan sammanfattas i fyra punkter.

Den första typen av svar för vad Lunds universitet kan förändra för att studenter bättre ska kunna bidra till att lösa samhällsutmaningar omfattar svar som önskar en tydligare koppling till samhället. I dessa svar beskrivs att universitetet i större utsträckning bör samverka med andra aktörer, öka kontaktgraden med arbetsmarknaden och utöka antalet praktiska moment, samt erbjuda praktik i större utsträckning. Dessa önskningar är i linje med resultaten från UNESCO-undersökningen, som också pekade på att arbetslivsanknytning spelar stor roll för studenter. Bland svaren nämns även att universitetet tydligare bör förmedla relevansen och nyttan av utbildningen i förhållande till arbetsliv såväl som för samhället. Svaranden önskar här en tydligare bild av hur man i sin framtida yrkesroll kan bidra till en positiv samhällsutveckling.

"Ökat samarbete med aktörer utanför universitetet: ideella organisationer, näringsliv, politik, media-aktörer, andra skolor."

"Ta upp vad min roll inom det yrkesområde jag läser till är vid eventuella framtida samhällsutmaningar"

"Bättre förberedelse inför yrkeslivet genom större förankring i arbetsmarknaden. Klyftan mellan teori och praktik blir för stor."

"Bättre anknytning till arbetslivet och arbetsmarknaden. Mer praktik och praktiska seminarier och övningar"

Den andra typen av svar gäller önskemål om en tydligare koppling mellan utbildning och framtidens samhällsutmaningar. Exempelvis föreslås att universitetet bjuder in gästföreläsare, anordnar workshops och inför temadagar för att belysa relevanta samhällsfrågor. Studenterna önskar större inkorporering av framtidens samhällsutmaningar i undervisning, samt moment kring hur dessa utmaningar kan lösas.

"Öka initiativet för studenter att lära sig om hur deras utbildning är relaterad till globala utmaningar och än viktigare öka initiativet att göra någonting med kunskaperna de får."

"Uppmärksamma framtidens samhällsutmaningar, ta in externa experter inom olika områden som studenter från olika områden kan lyssna på."

"Undervisa med ett fokus på problemformulering och problemlösning. Ofta får studenter kunskap

om symptom på en grundproblematik, men lär sig inte identifiera den verkliga boven eller hur man praktiskt kan gå till väga. Det behövs undervisning där studenterna förstår och lär sig att en annan värld är möjlig. Vi behöver lära oss hur man når dit, konceptuellt.”

Den tredje punkten gäller svar som önskar mer tvärvetenskapliga inslag. Här finns önskemål om att öka kontaktytorna mellan studenter från olika fakulteter, samt att möjliggöra samarbete mellan studenter med olika kompetenser. Även möjlighet att träna studenter i att tillsammans arbeta för att lösa samhällsutmaningar nämns såväl som att sätta utbildningarna i en större samhällelig kontext via olika former av interdisciplinära möten.

”Uppmuntra till tvärvetenskaplighet på olika sätt för att kunna jobba med personer med olika bakgrund och låta alla bidra med sin kompetens fullt ut.”

”Sätta alla utbildningar i en större samhällelig kontext, så även vi i andra ämnen tränas på att förstå vår omvärld.”

Den fjärde typen av svar handlar om att universitetet bör bli mer framåtsträvande och flexibelt. Detta inkluderar att erbjuda ett modernt kursutbud, se över

universitetets struktur och inställning till traditioner samt se till att undervisningen är uppdaterad och baserad på den senaste forskningen, med anknytning till samhällets utmaningar. Uppdaterad kurslitteratur, föreläsningar baserad på ny forskning samt mer användning av ny teknik nämns här.

”Skolan måste sträva efter att vara lite mer modern i sitt kursutbud och i sitt samarbete med studenter.”

”Ge ett mer uppdaterat kursutbud som följer samhällets utveckling...”

”Add more new materials so that students can keep with the social and scientific paces and development.”

Utöver dessa fyra huvudsakliga aspekter nämns, i något mindre utsträckning, vikten av att universitetet värnar om sin akademiska frihet såväl som att kunna erbjuda politiskt neutral utbildning.

Vissa svar handlar om utbildningens struktur och innehåll, däribland understryks vikten av att tränas till kritiskt tänkande och en utbildning präglad av ett klimat där argument möts och prövas på ett konstruktivt sätt. Bland svaren finns även önskemål om mer inslag av exempelvis etik, programmering och digitala lösningar i undervisningen.

9. Avslutning

I rapporten du just läst har vi analyserat resultaten av det unika enkätprojekt som genomförts av LU Futura. Vårt mål var att öka förståelsen för vilka bilder av samhällets, universitetets och utbildningens framtid som finns hos Lunds universitets studenter och doktorander idag. Vi menar att vår undersökning väl motsvarat detta syfte och vill här ge samla några avslutande reflektioner.

Vi inledde enkäten med en fråga om vilka framtidens viktigaste kunskapsområden skulle vara. Artificiell intelligens, Hållbar produktion och logistik och Miljövetenskap, naturvetenskaplig var de svarsalternativ som fick flest svar av både respondenter som idag läser tekniska, naturvetenskapliga eller medicinska ämnen och respondenter som idag läser samhällsvetenskapliga ämnen. Denna samstämmighet är intressant att notera, särskilt eftersom de tre kunskapsområdena tycks vara sådana som är "tekniskt kodade", alltså de förknippas ofta med tekniska/naturvetenskapliga utbildningar och vad som ibland kallas "hårda kunskaper". Detta kan speglas mot respondenternas tankar om vilka kunskapsområden som kommer bli mindre viktiga i framtiden. Här lyfts Konstnärlig verksamhet och kultur, Jämställdhet och mångfald samt Ekonomiska system fram. I jämförelse med de kunskapsområden som respondenterna tror kommer bli mer viktiga, kan dessa tyckas klart mer samhällsvetenskapliga. Även om rapportförfattarna förvånades över samstämmigheten kring viktiga kunskapsområden bland respondenterna, finns också faktorer som nyanserar detta resultat. Artificiell intelligens, Hållbar produktion och logistik samt Miljövetenskap är alla kunskapsområden som under tiden för enkätens genomförande var mycket närvarande i den offentliga debatten och som ofta framhålls som viktiga just för att klara framtidens utmaningar. Denna bakgrund kan ha bidragit till att dessa ämnen framstod som mer relevanta och konkreta än andra kunskapsområden på vår lista, för studenter från alla fakulteter. Det är även värt att notera att respondenterna i fritextkommentaren till frågan om framtida samhällsutmaningar tycks ha gjort skillnad på vad man tror och vad man hoppas ska hända. Möjligen kan ett liknande resonemang ligga bakom svaren vad gäller framtidens kunskapsområden.

Enkäten inkluderade även ett avsnitt om framtidens undervisning och det huvudsakliga resultatet här pekar på att respondenterna inte föreställer sig radikala förändringar i fråga om undervisningsmoment

i framtiden. Denna slutsats baserar vi på att svarsalternativet "samma som idag" fick så många svar i alla underfrågor. Ett resultat som klart sticker ut är dock att respondenterna tydligt förväntar sig mer digital undervisning i framtiden. Eftersom enkäten skickades ut i samband med Corona-pandemin och därmed efter att studenterna upplevt den stora omläggningen till digital undervisning som pandemin innebär, tyder detta på att respondenterna tydligare kan föreställa sig en fortsättning av den stora förändring man just upplevt i undervisningen. Att undervisningsformerna Workshops och Cases samt Studentledd undervisning förväntas öka kan möjligen förstås utifrån att respondenterna i frågans fritextsvar delvis ger uttryck för att framtidens utbildning kommer kräva/erbjuda större självständighet och eget ansvar. Att dessa undervisningsformer förväntas öka skulle också kunna hänga samman med en önskan om ökad tillämpning och arbetslivsanknytning, som respondenterna uttryckt i fritextsvaren till andra frågor i enkäten. När det gäller utbyten som ett inslag i framtidens utbildning lyfts i fritextsvaren fram att många respondenter menar att "digitala utbyten" kommer bli vanligare, på grund av klimatproblematiken kopplat till resande men också på grund av politiska händelser.

När det gäller frågan om framtida möjliga tvärvetenskapliga kombinationer, är det värt att notera att den stora majoriteten tror att deras utbildning kommer bli mer tvärvetenskaplig i framtiden. 17 % menar även att deras utbildning redan är tvärvetenskaplig. När det gäller vilka ämnen som respondenterna tror kommer komplettera den utbildning de läser idag, ser vi en dubbelhet i att många respondenter tror att kombinationerna finns att hitta med ämnen som redan idag ligger nära deras ämne, men också en öppenhet för behovet av att i framtiden kombinera sitt eget ämne med ämnen som idag ligger långt ifrån det egna. Miljö/hållbarhet, Datavetenskap/Programmering och AI lyfts fram av respondenter på många fakulteter och verkar således enligt respondenterna ha stor potential att komplettera hela universitetets bredd.

En stor del av respondenterna tycks mena att externa aktörer kommer få ett större inflytande över utbildningen i framtiden. Detta tolkas som både något potentiellt positivt, eftersom det kan ge ökad arbetsmarknadsanknytning för utbildningen, och potentiellt negativt, då det skulle kunna inskränka utbildningsutbudet.

När det gäller frågan om hur tiden på universitetet har påverkat respondenternas syn på framtiden, ser

vi skillnad mellan synen på den egna framtiden och synen på samhällets framtid. Tiden på universitetet har påverkat majoriteten av de svarande positivt vad gäller synen på den egna framtiden. Förklaringar som anges i fritextsvaren är att respondenterna upplever sig har blivit bättre rustade för yrkeslivet och för framtiden i allmänhet, fått specifika kompetenser, mer självförtroende och känner att de kommer ha en möjlighet att bidra till samhällsutvecklingen. När det kommer till universitetstidens påverkan på bilden av samhällets framtid, är respondenterna mer delade angående om påverkan varit positiv eller negativ. I fritextsvaren lyfts fram att respondenterna genom universitetet fått ökad kunskap om att samhället står inför många utmaningar, vilket kan leda till en ökad negativitet, medan andra respondenter menar att universitetstiden visat prov på hur mycket arbete som görs för att lösa utmaningarna, vilket ger en öka positivitet.

Den stora majoriteten menar att den kunskap de tillgodogjort sig vid universitetet kommer vara relevant för att få jobb inom den sektor man i framtiden vill jobba inom, men också för samhällets möjligheter att möta framtida utmaningar. Respondenterna hänvisar i fritextsvaren till att utbildningen gör att de möter vissa formella krav för inträde på arbetsmarknaden. Svaren handlar också om att respondenterna genom sitt valda yrke tror sig kunna bidra till samhället. De lyfter också egenvärdet av ökad kunskap och problemlösningsförmåga för att bättre förstå samhällsutmaningar.

Vi bad respondenterna värdera hur viktiga nu aktuella samhällsutmaningar kommer vara i framtiden. Resultaten visar att respondenterna hade svårt att tydligt peka ut någon nuvarande samhällsutmaning som kommer vara mindre viktig i framtiden. Det påpekas även i fritextsvaren att respondenter ibland valt att beskriva en utmaning som mindre viktig i framtiden, inte för att man i sig tycker att frågan är oviktig, utan snarare för att man hoppas att utmaningen ska vara mer "löst" och därför inte lika stor i framtiden.

I enkäten får respondenterna även möjlighet att komma med ett generellt uttalande om huruvida man ser positivt eller negativt på framtiden i allmänhet. Det är här intressant att notera att respondenterna fördelas så jämnt mellan de som ser ljusst på framtiden och de som är osäkra eller ser negativt på framtiden. Varannan person i vårt underlag tycks vara en optimist. Här hade det varit särskilt intressant att gå vidare med en analys av vilka respondenter som svarat vad beroende på bakgrundsvariabler såsom kön eller ålder och fakultetstillhörighet, för att se om det finns några tydliga mönster.

I en fråga med ett mer normativt anslag, bad vi också respondenterna förklara vad Lunds universitet kan förändra för att studenter från Lunds universitet

bättre ska kunna bidra till att lösa framtidens samhällsutmaningar. Svaren kan delas in i fyra typer av svar. Den första handlar om att öka kopplingen till samhället genom att samverka med andra aktörer, erbjuda mer praktiska element samt praktik, och dessutom vill man se att universitets anstränger sig mer för att förklara hur olika yrkesroller kan bidra till samhällsutvecklingen. Den andra typen av svar gäller önskemål om att forma utbildningen mer efter framtida samhällsutmaningar, exempelvis genom temadagar med workshoppar eller inbjudna föreläsare. Den tredje typen av svar handlar om en önskan om mer tvärvetenskap, att öka kontaktytorna mellan studenter med olika kompetenser och också att få arbeta med studenter från andra ämnen kring just framtida samhällsutmaningar. Den fjärde typen av svar, som är något mindre vanligt förekommande diskuterar vikten av akademisk frihet och en politiskt obunden utbildning för att värna kritiskt tänkande.

Vårt material utgör i sig en intressant resurs för den som har funderingar kring studenters och doktoranders framtidsbilder. Men vi uppmanar även till fortsatt analys genom att i högre grad använda bakgrundsvariablerna och fakultetstillhörighet för att upptäcka eventuella mönster i vilka respondenter som svarar vad. Vi hoppas att sådana fortsatta analyser precis som det material enkäten redan producerat kan utgöra en nyttig tillgång för såväl Lunds universitet som den intresserade allmänheten.

10. Tack till

Rapportförfattarna vill särskilt tacka de övriga medlemmarna i LU Futura för stort engagemang och viktig input. Särskilt vill vi tacka Lynn Åkesson, verksamhetsansvarig för LU Futura, som genom sitt stöd gjorde detta projekt möjligt, samt Marie Cronqvist, Ulrika Oredsson och Jonas Granfeldt, som i synnerhet stödde projektet. Vi vill också rikta ett särskilt tack till Monica

Wendel, projektledare vid Utbildningsstrategiskt stöd, som genom hela projektet bidrog med viktiga insikter och stöttade oss i byggandet av enkäten. Vi vill också rikta ett tack till Ola Stjärnhagen, systemförvaltare vid Sunet Survey, som bidrog med teknisk assistans genom projektet. Slutligen vill vi även tacka Folkklivsarkivet för deras hjälp med lagringen av enkätprojektets data.

Referenser

Abdrasheva, Dana, Morales, Diana and Sabzalieva, Emma. The Future University in the Eyes of Today's Students. *International Higher Education*. Nr 109. 2022. <https://www.internationalhighereducation.net/en/handbuch/gliederung/?articleID=3359#/Beitragsdetailansicht/865/3363/The-Future-University-in-the-Eyes-of-Today%25E2%2580%2599s-Students> (2022-04-29)

Holmström, O. *Studentbarometern 2017*. (Rapport, Kvalitet och utvärdering). Lund University. 2018. https://www.medarbetarwebben.lu.se/sites/medarbetarwebben.lu.se/files/studentbarometern_2017_rapport.pdf (2022-04-29)

Inglehart, R., C. Haerpfer, A. Moreno, C. Welzel, K. Kizilova, J. Diez-Medrano, M. Lagos, P. Norris, E. Ponarin & B. Puranen et al. (eds.). *World Values Survey: Round Six – Country-Pooled Datafile Version*: www.worldvaluessurvey.org/WVSDocumentationWV6.jsp. 2014. Madrid: JD Systems Institute (2022-04-29)

Linnéuniversitetet. *Sveriges ungdomar om framtiden; Från YOLO till oro*. 2015 <https://docplayer.se/18655371-Sveriges-ungdomar-om-framtiden-fran-yolo-till-oro.html> (2022-04-29)

Lunds universitet. *Årsredovisning*. 2021. <https://www.ekonomiwebben.lu.se/sites/ekonomiwebben.lu.se/files/2022-03/arsredovisning-lu-2021.pdf> (2022-04-29)

SOM-institutet. *SOM-rapport nr 2012:25*. 2012 https://medarbetarportalen.gu.se/digitalAssets/1384/1384777_ungdomar-i-sk--ne.pdf (2022-04-29)

Bilaga 1: LU Futura Studentenkät, svenska

1. Kön

- Kvinna
 Man
 Vill ej uppge
 Annat

2. Ålder

- Under 20 år
 20–25 år
 26–30 år
 31–35 år
 36–40 år
 41–45 år
 46–50 år
 51–55 år
 56–60 år
 Över 60 år

3. Vilken är dina föräldrars högsta utbildningsnivå

	Lägre än grundskolenivå	Grundskola eller motsvarande	Gymnasium, folkhögskola eller motsvarande	Universitet, högskola eller motsvarande	Annan/Vet ej
Förälder 1					
Förälder 2					

4. Är du en internationell student som kommit till Sverige för att bedriva universitetsstudier?

- Ja
 Nej

I vilken del av världen ligger ditt hemland?

- Norden
 Europa utanför Norden
 Sydamerika
 Centralamerika
 Nordamerika
 Asien
 Oceanien
 Afrika

5. På vilken utbildningsnivå studerar du?

- Grundnivå
 Avancerad nivå
 Forskarstudier

6. Hur många terminer har du studerat på LU (inklusive nuvarande termin)?

- 1–2 terminer
 2–4 terminer
 5–6 terminer
 7–8 terminer
 9–10 terminer
 Mer än 10 terminer
 Vet ej

7. Jobbar du vid sidan av dina studier?

- Ja
 Nej

Hur mycket jobbar du? (t.ex. 25 %, 50 % etc.)

.....

8. Vilket program eller ämne läser du?

.....

9. Vilket eller vilka kunskapsområden tror du kommer vara mer viktiga i samhället år 2050 jämfört med idag? Ange max 3 områden.

- Miljövetenskap, beteendevetenskaplig
 Miljövetenskap, naturvetenskaplig
 Artificiell intelligens
 Ekonomiska system
 Integration och migration
 Välfärd och arbetsmarknad
 Demokrati och politiska processer
 Jämställdhet och mångfald
 Folkhälsa
 Hållbar produktion och logistik
 Konstnärlig verksamhet och kultur
 Annat kunskapsområde

Vilket annat kunskapsområde?

.....

10. Vilket eller vilka kunskapsområden tror du kommer vara mer viktiga i samhället år 2050 jämfört med idag? Ange max 3 områden.

- Miljövetenskap, beteendevetenskaplig
- Miljövetenskap, naturvetenskaplig
- Artificiell intelligens
- Ekonomiska system
- Integration och migration
- Välfärd och arbetsmarknad
- Demokrati och politiska processer
- Jämställdhet och mångfald
- Folkhälsa
- Hållbar produktion och logistik
- Konstnärlig verksamhet och kultur
- Annat kunskapsområde

Vilket annat kunskapsområde?

.....

11. Jämfört med idag, tror du att undervisningen vid LU kommer innehålla mer eller mindre av följande inslag år 2050?

	Mer	Samma som idag	Mindre
Seminarier			
Föreläsningar			
Digital undervisning			
Muntlig examination			
Skriftlig examination			
Resor och exkursioner			
Laborationer och experiment			
Grupparbete			
Individuella undervisningsmoment och handledning			
Studentledd undervisning, responsgrupper och kamratgranskning			
Workshops och "cases"			

Kommentar

.....

12. Tror du att internationella utbyten kommer att utgöra en större eller mindre del av utbildningarna vid LU år 2050, jämfört med idag?

- Större del än idag
- Samma del som idag
- Mindre del än idag

Kommentar

.....

13. Vilket land eller vilken region tror du kommer vara mest populärt för studenter vid LU att åka på utbyte till år 2050?

- USA/Nordamerika
- Kina/Östasien
- Mellanöstern
- Ryssland
- EU/Europa
- Afrika
- Sydamerika
- Oceanien
- Annat

Kommentar

.....

14. Att olika ämnen kombineras för att belysa ett tema från flera olika perspektiv brukar kallas tvärvetenskap. Utgå från den utbildning du studerar idag. Tror du att den utbildningen i framtiden kommer att kompletteras med inslag från andra ämnen? Isåfall, från vilka andra ämnen?

.....

15. Tror du att externa aktörer (t.ex. från näringslivet eller politiken) kommer ha ett större eller mindre inflytande över utbildningarna vid LU år 2050, jämfört med idag?

- Ett större inflytande
- Samma inflytande som idag
- Ett mindre inflytande

Vilka effekter tror du att ett större inflytande från externa aktörer kommer att ge?

- Förändringar i utbildningsutbudet, t.ex. vilka utbildningar som ges och hur många platser som erbjuds
- Förändringar i antagnings- och behörighetskrav
- Ändrade krav på arbetsmarknadsanknytning i utbildningarna, t.ex. genom mer praktikmoment eller föreläsare från näringslivet
- Förändringar i utbildningarnas innehåll, t.ex vilken litteratur som används
- Förändringar i utbildningarnas längd
- Ändrade krav på uppföljning av var studenterna hamnar efter sin utbildning

Kommentar

.....

16. Hur har din tid på universitetet påverkat din syn på din egen framtid?

- Min tid på universitetet har gett mig en mer positiv syn på min egen framtid.
- Min tid på universitetet har inte påverkat min syn på min egen framtid.
- Min tid på universitetet har gett mig en mer negativ syn på min egen framtid.

På vilket sätt?

.....

17. Hur har din tid på universitetet påverkat din bild av samhällets framtid?

- Min tid på universitetet har gett mig en mer positiv syn på samhällets framtid.
- Min tid på universitetet har inte påverkat min syn på samhällets framtid.
- Min tid på universitetet har gett mig en mer negativ syn på samhällets framtid.

På vilket sätt?

.....

18. Hur relevant tror du det du lärt dig under din tid på universitetet kommer vara för följande kategorier?

	Väldigt relevant	Ganska relevant	Lite relevant	Inte alls relevant
Dina möjligheter för att få jobb inom den sektor du vill jobba i				
Samhällets möjligheter att möta framtidens utmaningar				

Beskriv på vilket sätt du tror att det du lärt dig under din tid på universitetet kommer vara relevant för kategorierna i fråga 18.

.....

19. Nedan listas några samhällsutmaningar som är aktuella idag. Hur viktiga tror du att följande utmaningar kommer att vara år 2050?

	Mycket viktig	Ganska viktig	Inte särskilt viktig	Inte alls viktig
Klimatförändringar				
Ekonomiska kriser				
Politisk extremism				
Epidemier och pandemier				
Integrations- och migrationsfrågor				
Militära konflikter				
Jämställdhet och mångfald				
Klyftor mellan rika och fattiga				
Användning av artificiell intelligens				
Framtidens arbetsmarknadsregler och välfärdssystem				
Faktaresistens				

Kommentar

.....

20. Finns det någon annan utmaning du tror kommer vara särskilt viktig år 2050?

.....

21. Vad kan Lunds universitet förändra i sina utbildningar för att studenter som utexamineras härifrån bättre ska kunna bidra till att lösa framtida samhällsutmaningar?

.....

22. I allmänhet, ser du ljus på framtiden?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Kommentar

.....

Bilaga 2: LU Futura Studentenkät, engelska

1. Gender

- Female
 Male
 Prefer not to say
 Other

2. Age

- Less than 20 yrs
 20–25 yrs
 26–30 yrs
 31–35 yrs
 36–40 yrs
 41–45 yrs
 46–50 yrs
 51–55 yrs
 56–60 yrs
 More than 60 yrs

3. What is your parent's highest level of education?

Less than lower secondary school	Lower secondary school or the equivalent	Upper secondary school or the equivalent	University, College or the equivalent	Other/ Don't know
Parent 1				
Parent 2				

4. Are you an international student in Sweden to study at university?

- Yes
 No

Where is your country of origin?

- The Nordic countries
 Europe outside of the Nordic countries
 South America
 Central America
 North America
 Asia
 Oceania
 Africa

5. At what level of education are you currently studying?

- Bachelor's level
 Master's level
 Doctoral level

6. How many semesters have you studied at Lund University (including the current semester)?

- 1 semester
 3 semesters
 4 semesters
 7 semesters
 9 semesters
 10+ semesters
 Don't know

7. Do you have a job outside of your studies?

- Yes
 No

To what extent do you work? (e.g. 25 %, 50 % etc.)

.....

8. What programme or subject do you study?

.....

9. Which area/s of knowledge do you think will be more important in society in 2050 compared to today?

- Environmental science w/ behavioral science profile
 Environmental science / natural science profile
 Artificial intelligence
 Economic systems
 Integration and migration
 Welfare and labour market
 Democracy and political processes
 Gender equality and diversity
 Public health
 Sustainable production and logistics
 Artistic activity and culture
 Other area of knowledge

Which other area of knowledge?

.....

10. Which area/s of knowledge do you think will be less important in society in 2050 compared to today?

- Environmental science w/ behavioral science profile
- Environmental science / natural science profile
- Artificial intelligence
- Economic systems
- Integration and migration
- Welfare and labour market
- Democracy and political processes
- Gender equality and diversity
- Public health
- Sustainable production and logistics
- Artistic activity and culture
- Other area of knowledge

Which other area of knowledge?

.....

11. Compared to today, do you think the education provided at LU will contain more or less of the following elements in 2050?

	More	Same as today	Less
Seminars			
Lectures			
Digital teaching			
Oral examinations			
Travel and excursions			
Labs and experiments			
Group assignments			
Individual teaching modules and individual mentoring			
Studentled teaching, student feedback groups and student peer review			
Workshops and cases			

Comments

.....

12. Do you think international exchange semesters will make up a greater or smaller part of the study programmes offered at LU in 2050, compared to today?

- Greater part than today
- Same part as today
- Smaller part than today

Comments

.....

13. Which country or region do you think will be the most popular for LU students looking to go on international exchange in 2050?

- US/North America
- China/East Asia
- Middle East
- Russia
- EU/Europe
- Africa
- South America
- Oceania
- Other

Comments

.....

14. Combining subjects from different disciplines in order to study an issue from several points of view is often called taking an interdisciplinary approach. Start from the studies you are currently enrolled in. Do you think those studies will, in the future, be supplemented with subjects from other disciplines? If so, what subjects?

.....

15. Do you think that external actors (for example from the business sector or politicians) will have a greater or smaller influence over the study programmes offered at LU in 2050, compared to today?

- A greater influence
- The same influence as today
- A smaller influence than today

How do you think a greater influence from external actors would impact the study programmes at LU?

- Changes in what study programmes are offered
- Changes in admission requirements
- Changes in demand for labour market connection, e.g. through ore internships or guest lectures from business leaders
- Changes in the content of the education, e.g., what literature is used
- Changes in the length of study programmes offered
- Changes in the demand for alumni follow-up, to see where students get employment after their studies

Comments

.....

16. How has your time at university affected your view of your own future?

- My time at university has given me a more positive view of my own future
- My time at university has not affected my view of my own future
- My time at university has given me a more negative view of my own future

In what way?

.....

17. How has your time at university affected your view of society's future?

- My time at university has given me a more positive view of society's future
- My time at university has not affected my view of society's future
- My time at university has given me a more negative view of society's future

In what way?

.....

18. In your opinion, how relevant will what you are learning at university today be in the future regarding the following categories?

	Very relevant	Fairly relevant	Not particularly relevant	Not relevant at all
Your ability to get a job in the sector you want to work in				
The ability of society at large to face the challenges of the future				

Describe how the thing you have learnt at university have been relevant in relation to the categories in question 18.

.....

19. Below we have listed some societal challenges that are considered important today. How important do you think that the following issues / challenges will be in 2050?

	Very important	Fairly important	Not particularly important	Not important
Climate change				
Economic crises				
Political extremism				
Epidemics and pandemics				
Integration and migration issues				
Military conflicts				
Gender equality and diversity				
Financial inequality				
Implementation of artificial intelligence				
The future of labour market regulations and welfare systems				
Fact-resistant humans				

Comments

.....

20. Is there any other challenge of issue you think will be particularly important in 2050?

.....

21. What can Lund University do to change our study programmes to enable graduates better to help solve the challenges of the future?

.....

22. In general, do you look favourably upon the future?

.....

Bilaga 3: Följemail

Hello LU Students and PhD students!

What do you think about the future of university education? Take 10 minutes to tell us. We want to know what you think!

This survey was produced by LU Futura, Lund University's academic think tank for future studies. It aims to find out what the students of today think about university education in 2050. We want to know about your fears, hopes and expectations. And of course there are no right or wrong answers – no one knows what the future holds. Answer according to your own opinions.

The survey takes 10–15 minutes to complete and you will respond anonymously. Questions 1–8 consist of a set of short questions concerning your current study conditions. Questions 9–22 are open-ended questions that deal with your view of education in the future and your view of the future in general.

You can choose to answer the survey in English or in Swedish (use the button in the top right corner).

If you have any questions regarding the survey, send an email to studentenkat_lufutura@kommunikation.lu.se and we will get back to you as soon as possible.

Thank you for your participation!

Hej Lundastudenter och doktorander!

Hur tror du att framtidens utbildning kommer att se ut? Lägg tio minuter på att berätta det för oss. Vi vill veta vad just du tänker!

Enkäten är framtagen av Lunds universitets tankesmedja för framtidsfrågor – LU Futura. Genom den söker vi svar på hur dagens studenter tror att universitetsutbildning kommer att se ut år 2050. Vi vill veta dina farhågor, förhoppningar och förväntningar. Och givetvis finns inget facit – ingen vet hur framtiden blir. Svara utifrån dina egna gissningar.

Enkäten tar mellan 10–15 minuter att besvara och du kommer att vara anonym. Frågorna 1–8 handlar om dina nuvarande studieförhållanden. Frågorna 9–22 är öppna frågor som behandlar din bild av framtidens utbildning samt din bild av framtiden i allmänhet.

Du kan välja att besvara enkäten på svenska eller engelska (använd knappen i övre högra hörnet).

Om du har några frågor om enkäten, skicka ett mail till studentenkat_lufutura@kommunikation.lu.se så svarar vi så fort som möjligt.

Stort tack för din medverkan!

Bilaga 4: Informerat samtycke

Denna enkät syftar till att undersöka studenters bilder av framtiden, med fokus på framtidens universitetsutbildningar och lärande. Du är anonym när du besvarar enkäten.

Enkäten är framtagen av LU Futura, Lunds universitets akademiska tankesmedja för framtidsfrågor. Enkätsvaren kommer sammanställas, analyseras och användas som underlag för diskussioner och rapporter om framtiden, inom ramen för LU Futuras verksamhet.

Den data som produceras genom enkäten kommer att lagras vid Folklivsarkivets offentliga samlingar vid Lunds universitet.

Genom att godkänna villkoren ger du ditt samtycke till att dina enkätsvar lagras och används på de sätt som beskrivits ovan.

- Jag nekar samtycke
- Jag samtycker

This survey aims to examine student's images of the future, with a focus on future university studies and learning. You are anonymous when answering the survey.

This survey was produced by LU Futura, Lund University's academic thinkthank for future studies. The data collected from the survey will be compiled, analysed and used as a basis for discussions and reports, within LU Futura's operations.

The data collected will be stored in the Folklife Archives public collections at Lund University.

By accepting the terms, you give your consent for your survey answers to be stored and used in the ways described above.

- I refuse
- I agree

LUNDS UNIVERSITETS VISION

**Ett universitet i världsklass
som förstår, förklarar och
förbättrar vår värld och
människors villkor.**

LUNDS
UNIVERSITET

www.lu.se/futura

LUNDS UNIVERSITET

Box 117

221 00 Lund

Tel 046-222 00 00

www.lu.se